

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

Методичні рекомендації

до написання курсової роботи
з логопедії та спеціальних методик
здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта

Чернівці – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до написання курсової роботи
з логопедії та спеціальних методик
здобувачами першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта**

**Чернівці
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
2025**

УДК 378.147:001.89]:376(07)

М-545

Рекомендовано вченою радою
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
протокол № 6 від 22 січня 2025 року

Укладач: **КОЛТУНОВИЧ Тетяна Анатоліївна** – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Рецензенти:

ГРИЩЕНКО Юлія Валеріївна – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу змісту і технологій педагогічної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

ЧУЙКО Галина Василівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри психології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

М-545 Методичні рекомендації до написання курсової роботи з логопедії та спеціальних методик здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта / Укл. Т. А. Колтунович. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 68 с.

Методичні рекомендації спрямовані на надання практичної допомоги студентам четвертого току навчання, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, у процесі підготовки та оформлення курсової роботи з логопедії та спеціальних методик. Ці рекомендації включають загальні вимоги до змісту курсової роботи, її структури, переліку використаних джерел, додатків, етапів проведення дослідження, правила оформлення, організації процесу підготовки, порядку захисту та критеріїв оцінювання курсової роботи.

Рекомендовано для використання здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта, керівниками наукових студентських робіт.

УДК 378.147:001.89]:376(07)

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2025

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
ПРОЦЕДУРА ВИБОРУ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ ..	10
ФУНКЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА КУРСОВОЇ РОБОТИ	11
ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ	11
ЕТАПИ РОБОТИ НАД КУРСОВИМ ДОСЛІДЖЕННЯМ	13
СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ	15
ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	24
ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ	35
ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	36
ПОМИЛКИ, ЯКИХ СЛІД УНИКАТИ ПІД ЧАС НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	39
ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
ДОДАТКИ	54
Додаток А. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ЛОГОПЕДІЇ ТА СПЕЦІАЛЬНИХ МЕТОДИК	54
Додаток Б. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ	61
Додаток В. ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ СТРУКТУРНИХ ЧАСТИН КУРСОВОЇ РОБОТИ	62
Додаток Г. ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ДЖЕРЕЛ.....	63
Додаток Д. ПОКАЗНИКИ ОРИГІНАЛЬНОСТІ ТЕКСТІВ	67

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні рекомендації до написання курсової роботи з логопедії та спеціальних методик здобувачами четвертого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта розроблені з урахуванням освітньо-професійної програми «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та специфіки підготовки роботи за спеціальністю 016 Спеціальна освіта, Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича № 12 від 02.09.2024 р.), введеного в дію наказом ректора № 301 від 03.09.2024 р., ДСТУ 3008-2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення», ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила», «Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності» (Лист МОН України 23.10.2018 № 1/9-650), Положення «Про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (протокол Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича № 12 від 02.09.2024 р.), введеного в дію наказом ректора № 301 від 03.09.2024 р., «Правил академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Протокол Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича № 12 від 28.11.2016 р.), Етичного кодексу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича №5 від 29.05.2023 р.), затвердженого конференцією трудового колективу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 21.12.2023 р. та ін. документів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Метою цих методичних рекомендацій є надання студентам допомоги в процесі написання курсової роботи з логопедії та спеціальних методик на четвертому році навчання. Вони охоплюють усі етапи: від вибору теми, складання плану, підбору відповідної літератури та методів дослідження до детального аналізу отриманих результатів, їх систематизації та ефективного представлення під час захисту курсового дослідження.

Написання курсової роботи є важливою частиною професійної підготовки студентів у галузі спеціальної освіти, котра дозволяє студентам не лише продемонструвати набуті знання, але й значно розширити їх, досліджуючи актуальні питання, пов'язані з освітніми потребами дітей, які мають порушення розвитку чи мовлення. Крім того, така робота є чудовою можливістю для студентів удосконалити свої навички в проведенні наукового дослідження.

Курсова робота з логопедії та спеціальних методик – обов'язковий компонент освітньо-професійної підготовки здобувачів вищої освіти, в рамках освітньо-професійної програми «Логопедія»; важлива складова освітнього процесу. Вона дозволяє студентам глибше освоїти ключові поняття та інструменти в галузі корекційної педагогіки і логопедії, що є основою їх подальшої професійної діяльності.

Курсова робота – самостійне навчально-наукове дослідне завдання, яке дозволяє студенту глибше розглянути обрану проблему, продемонструвати рівень теоретичних знань, вміння аналізувати, систематизувати та узагальнювати отриману інформацію, а також здатність ефективно працювати з науковими джерелами та використовувати сучасні методи дослідження.

«*Курсова робота* – це вид індивідуального завдання навчально-дослідницького та творчого характеру, яке спрямоване на поглиблення та розвиток професійних компетентностей студентів, їх здатності застосовувати отримані знання для вирішення конкретних завдань, а також формування вмінь самостійної роботи з науковими джерелами, сучасними інформаційними технологіями, а також комп'ютерною та лабораторною технікою.»

Мета написання курсової роботи з логопедії та спеціальних методик – поглиблення теоретичних знань і практичних умінь із логопедії та спеціальних методик, розвиток навичок самостійного опрацювання та наукового аналізу, систематизації інформації, розробки програми дослідження, добору й застосування дослідницьких методів, аналізу, пояснення й презентації отриманих результатів а також їхнього використання для вирішення практичних і теоретичних завдань.

Характер курсової роботи зі логопедії та спеціальних методик – експериментальна: передбачає закріплення навичок розв'язання експериментальних завдань і корекції порушень мовленнєвої діяльності. Перший розділ такої роботи присвячений теоретичному аналізу, другий – опису дослідження та його результатів.

Тематика курсових робіт з логопедії та спеціальних методик (див. Дод. А) формується кафедрою, оприлюднюється на сайті кафедри перед початком нового навчального року та затверджується на початку 5 семестру.

Завдання курсової роботи з логопедії та спеціальних методик:

– вдосконалення навичок роботи з науковою літературою та іншими джерелами (оволодіння методами пошуку та аналізу актуальних наукових статей, монографій, тез конференцій та інших джерел інформації з логопедії та спеціальних методи; розвиток вміння ефективно використовувати наукові джерела для розкриття теоретичних аспектів проблеми, що досліджується, а також для обґрунтування вибору методик корекції мовленнєвих порушень; розвиток у студентів умінь самостійної роботи з науковою, методичною та іншою професійною літературою;

застосування критичного підходу до літератури, що дозволить виділяти релевантні джерела для роботи та синтезувати отриману інформацію для подальшого використання в курсовому дослідженні.);

- *закріплення умінь визначати науковий апарат курсового дослідження (формулювання чітких наукових понять і категорій, що стосуються теми курсової роботи, а також вміння правильно їх використовувати у контексті дослідження; розробка чіткої наукової бази для аналізу ефективності застосованих методик корекції мовленнєвих порушень, що включає вибір основних теоретичних концепцій та підходів; створення правильного наукового апарату для емпіричного дослідження, який включає визначення об'єкта, предмета, методів дослідження, а також чітку постановку гіпотези);*
- *розвиток навичок самостійного планування та проведення теоретичного та емпіричного (експериментального) дослідження (вміння самостійно розробляти план дослідження, включаючи вибір конкретних методів та технік для досягнення поставлених цілей; проведення експерименту, вивчення та корекція мовленнєвих порушень у дітей, використовуючи ефективні та науково обґрунтовані методики; аналіз та інтерпретація отриманих результатів, порівняння результатів до і після проведення корекційної роботи для оцінки ефективності застосованих методів; детальний і всебічний опис результатів логодіагностичного та логокорекційного процесу, розвиток умінь аналізувати отримані дані та коректно висловлювати свої висновки на основі емпіричних результатів, встановлення причинно-наслідкових взаємозв'язків між чинниками, що впливають на досліджуваний процес, і його результатами, що сприяє кращому розумінню проблеми);*
- *освоєння ключових методів і технік, що застосовуються у практичній діяльності логопеда (глибоке вивчення методик діагностики мовленнєвих порушень та корекційної роботи, які використовуються в логопедичній практиці; розвиток навичок роботи з дітьми, що мають мовленнєві порушення, в рамках спеціалізованих занять та тренінгів, застосовуючи обрані методики; використання на практиці різноманітних методів (ігрових, мовленнєвих, артикуляційних тощо) для покращення мовленнєвих навичок у дітей, що мають порушення розвитку мовлення; розробка та апробація корекційних програм, які можуть бути використані в реальних умовах логопедичної роботи);*
- *набуття досвіду взаємодії з різними групами клієнтів (вивчення та практичне застосування індивідуального підходу до різних категорій дітей (з різними типами мовленнєвих порушень, з порушеннями інтелектуального розвитку тощо) під час проведення корекційних занять; розвиток комунікаційних навичок, необхідних для ефективної взаємодії з дітьми, батьками та педагогічними працівниками в процесі надання логопедичних послуг; набуття досвіду в адаптації корекційних методик з урахуванням специфіки*

дітей, їх вікових та індивідуальних особливостей, а також рівня розвитку мовлення та когнітивних функцій; розвиток здатності оцінювати ефективність проведеної роботи та коригувати підходи відповідно до результатів взаємодії з різними групами дітей).

- *вироблення навичок аргументованого обґрунтування та захисту власної точки зору з обраної проблематики* (розвиток здатності чітко формулювати та аргументувати свою позицію стосовно обраної теми дослідження; уміння не лише аналізувати теоретичний матеріал, а й обґрунтовувати власні висновки та пропозиції на основі наукових даних, логічних висновків і результатів досліджень. Навички аргументованого обґрунтування включають здатність використовувати наукову літературу, аналізувати різні точки зору, порівнювати наявні підходи, а також логічно та послідовно викладати свої думки);
- *розвиток умінь застосовувати отримані теоретичні знання для вирішення конкретних практичних завдань, формуючи здатність інтегрувати знання в реальну професійну діяльність* (перехід від теоретичних знань до їх практичного використання: використання набутих знань у реальних професійних ситуаціях, наприклад, під час діагностики мовленнєвих порушень у дітей або розробки корекційних програм для логопедичної практики; адаптування теоретичних концепцій їх до конкретних умов та завдань, з якими логопед стикається на практиці, розвиток уміння аналізувати проблеми, підбирати відповідні методики та інструменти, а також застосовувати їх на практиці для вирішення фахових завдань).

Вимоги до курсової роботи:

- актуальність теми та відповідність сучасним потребам логопедії;
- чітке визначення об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження;
- аналіз історичного розвитку й сучасного стану обраної проблеми;
- критичний огляд наукових і періодичних джерел із теми;
- формулювання власної гіпотези й планування дослідження на її основі;
- підбір методів і методик, що відповідають меті й завданням роботи;
- проведення дослідження з обраною категорією респондентів;
- аналіз отриманих результатів і формулювання обґрунтованих висновків.

Виконання курсової роботи *сприяє формуванню таких компетентностей здобувачів (згідно з ОПП «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти):*

Інтегральна компетентність

ІК: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій

і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб із особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб з особливими освітніми потребами.

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Компетентності, визначені закладом вищої освіти

СК-17. Здатність до проектування індивідуальних траєкторій розвитку, соціальної адаптації та інтеграції осіб з порушеннями мовлення, відповідно до результатів психолого-педагогічної та логопедичної діагностики.

СК-18. Здатність доцільно добирати та застосовувати логопедичні

технології для корекції мовленнєвого розвитку осіб з різними нозологіями з урахуванням соціально-педагогічного контексту.

Програмні результати навчання

РН-01. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН-02. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН-03. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН-06. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН-07. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН-08. Організувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН-10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН-11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами

РН-15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН-16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН-17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РН-18. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх у професійній діяльності

РН-19. Визначати відповідні методи і стратегії роботи на основі

результатів психолого-педагогічної та логопедичної діагностики, враховувати індивідуальні особливості, потреби та потенціал розвитку кожної особи.

РН-20. Добирати та застосовувати методики психолого-педагогічного і логопедичного обстеження осіб з порушенням мовлення, визначити стан сформованості мовлення у різні вікові періоди; рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та формулювати психолого-педагогічний та логопедичний висновок

ПРОЦЕДУРА ВИБОРУ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тематика курсових робіт визначається кафедрою педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, яка щороку оновлює список тем, враховуючи новітні наукові досягнення і тенденції в галузі логопедії та спеціальної освіти. Перелік тем затверджується на засіданні кафедри та публікується на офіційному сайті кафедри (<http://www.preschool.chnu.edu.ua>) у розділі «Наукова робота студентів», вкладка «*Вибір тематики наукових робіт*» (див. Дод. А).

Студентам надається можливість самостійно вибрати тему зі списку запропонованих кафедрою. За погодженням з науковим керівником, здобувач може запропонувати власну тему, яка відповідає його особистим інтересам, умовам дослідження, специфіці установи, де воно проводитиметься (*наприклад*, ЗДО, ЗЗСО, ІРЦ, тощо).

Курсова робота може також виконуватися на замовлення відповідних установ чи організацій, що дозволяє студентам отримати цінний практичний досвід і розвинути професійні навички, пов'язані з вирішенням конкретних завдань логопедичної практики.

Ознайомившись з тематикою, студент заповнює анкету, в якій вказує обрану тему.

Обрана студентом тема курсової роботи та призначений науковий керівник затверджується на засіданні кафедри.

При виборі теми студент повинен враховувати її актуальність, власний інтерес до проблематики, а також можливість продовження дослідження у кваліфікаційній роботі. Важливо, щоб обрана тема мала практичне значення та сприяла розвитку фахових компетентностей майбутніх учителів-логопедів.

Назва роботи повинна бути короткою, конкретною, точною та відображати суть досліджуваної проблеми, а також відповідати змісту. Зміна теми курсової роботи можлива лише в особливих випадках: за умови наявності обґрунтованого звернення студента або за пропозицією наукового керівника.

ФУНКЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Наукове керівництво курсовими роботами здійснюють викладачі, які мають досвід у науково-педагогічній діяльності. Вони допомагають студентам у виборі теми, формулюванні наукового апарату дослідження, у складанні плану роботи, надають рекомендації щодо використання наукових джерел, консультують студента, визначають напрями дослідження, надають рекомендації щодо використання у курсовій роботі нормативно-правових документів, офіційних джерел, навчальних та наукових матеріалів, перевіряють виконану роботу та беруть участь у її захисті, несучи відповідальність за якість виконання завдання.

Як правило, студенти обирають тему курсової роботи з переліку, запропонованого кафедрою, орієнтуючись на власні інтереси, потреби та специфіку майбутньої професії. Призначення наукового керівника здійснюється кафедрою педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти з числа викладачів кафедри.

Науковий керівник надає методичну підтримку студенту під час написання, оформлення та підготовки до захисту роботи. Він також контролює своєчасність виконання етапів дослідження, оцінює якість кожної частини роботи та робить корективи в разі необхідності. Керівник також відповідає за узгодження плану-графіка виконання курсової роботи, і студент зобов'язаний дотримуватися встановлених термінів виконання.

Консультації з питань написання курсової роботи проводяться регулярно, відповідно до узгодженого графіка. Окрім цього, науковий керівник надає методичні рекомендації для підготовки доповіді, презентації та процедури захисту курсової роботи, оцінюючи готовність роботи до представлення перед комісією.

Керівник також входить до складу комісії, яка оцінює захист курсової роботи, і його оцінка враховується при підбитті підсумкової оцінки.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ:

– Курсова робота повинна бути оформлена згідно з вимогами, які встановлені цими Методичними рекомендаціями, та виконана в зазначені терміни, що вказуються у навчальному плані. Дотримання термінів є важливою складовою процесу підготовки курсової роботи, оскільки забезпечує можливість своєчасного аналізу та оцінки результатів дослідження.

– Тема роботи має бути актуальною і відповідати сучасному стану

розвитку досліджуваної проблематики. Вона повинна відображати нові тенденції та виклики в галузі логопедії, а зроблені висновки – сприяти подальшому розвитку цієї дисципліни.

– Курсова робота повинна бути виконана на високому теоретичному рівні, що вимагає від здобувача вміння глибоко аналізувати наукові джерела та літературу, логічно пов'язувати теоретичні концепції з практичними аспектами, робити науково обґрунтовані висновки. Робота також має відповідати встановленому обсягу, який визначається методичними рекомендаціями та навчальним планом.

– У процесі написання курсової роботи необхідно дотримуватися чіткого та послідовного стилю викладу. Не варто використовувати занадто складні речення, а також уникати шаблонних виразів і зайвої описовості. Ідеї мають бути викладені чітко, логічно та з науковою аргументацією. Також важливо зберігати єдність стилю протягом усього тексту.

– Під час написання курсової роботи важливо робити висновки до кожного розділу та сформулювати загальні висновки до всієї роботи. Це сприятиме систематизації матеріалу, допоможе показати чітку логіку дослідження, а також виявить здатність студента робити самостійні наукові висновки на основі проведених досліджень.

– Необхідно вказувати джерела інформації, які містять результати останніх досліджень із обраної теми. Якщо в роботі використовуються чужі ідеї, розробки чи дані, то вони повинні бути належним чином оформлені з посиланням на авторів. Це забезпечить високий рівень академічної доброчесності та уникне можливого плагіату.

– Робота повинна бути написана державною мовою з використанням наукового стилю. Виклад матеріалу має бути логічним, аргументованим і послідовним, що свідчить про високий рівень наукової підготовки студента.

– Курсова робота повинна базуватися на достовірних фактах, отриманих із перевірених джерел. Важливо використовувати сучасні дослідницькі методики, які забезпечують точність і надійність отриманих даних.

– У роботі не допускаються академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація та фальсифікація даних, а також інші форми академічної недоброчесності. Це порушує етичні норми наукових досліджень і може призвести до серйозних наслідків, включно з анулюванням роботи.

ЕТАПИ РОБОТИ НАД КУРСОВИМ ДОСЛІДЖЕННЯМ

Послідовне виконання студентом завдань, починаючи з вибору теми та складання бібліографії, до підготовки виступу на захисті курсової роботи, забезпечує високий рівень якості дослідження і його успішний захист. Тому так важливо дотримуватися плану роботи над дослідженням.

Основні етапи підготовки і виконання курсової роботи

I. Підготовчий етап:

1. **Вибір теми:** Перший крок полягає у визначенні теми курсової роботи, яка відповідає науковим інтересам студента та обраній спеціальності.
2. **Складання плану:** Після ознайомлення з основними науково-методичними джерелами, складається попередній план роботи, що відображає ключові розділи та напрями дослідження.
3. **Формулювання наукового апарату:** На цьому етапі студент визначає об'єкт і предмет дослідження, ставить мету, висуває гіпотезу, окреслює завдання та методи, які будуть використовуватись під час наукового дослідження.

II. Основний етап:

1. **Аналіз літератури:** Студент поглиблено вивчає та аналізує науково-методичні джерела, що стосуються обраної теми, щоб отримати теоретичну основу для дослідження.
2. **Емпіричні дослідження:** Після написання теоретичної частини студент проводить емпіричне дослідження.
3. **Обробка результатів:** Описуються та аналізуються отримані результати дослідження. На цьому етапі студент готує перший, попередній варіант роботи.

III. Завершальний етап:

1. **Оформлення роботи:** Після завершення всіх розділів роботи студент систематизує отримані матеріали та оформляє роботу відповідно до вимог, встановлених для курсових проектів.
2. **Перевірка відповідності:** На цьому етапі важливо впорядкувати роботу, щоб вона відповідала вимогам і правилам оформлення.

IV. Перевірка і рецензування:

1. **Оцінка наукового керівника:** Готова курсова робота передається науковому керівнику для перевірки та рецензування. Науковий керівник може надати рекомендації щодо виправлень або доповнень.
2. **Перевірка унікальності курсової роботи.** Курсову роботу перевіряють на наявність в ній запозичень

V. Захист курсової роботи:

- Публічний захист:** Студент готується до публічного захисту курсової роботи перед комісією, демонструє результати своєї науково-дослідної роботи та відповідає на запитання.

Додаткові рекомендації:

Проведення науково-дослідної роботи та написання курсового дослідження вимагають значних зусиль і часу. Тому, рекомендується скласти план-графік із зазначенням усіх етапів і термінів виконання роботи, що дозволить ефективніше організувати процес (табл. 1). Рекомендований обсяг курсової роботи з логопедії та спеціальних методик становить 35-40 сторінок, без урахування списку використаних джерел і додатків.

Таблиця 1

Етапи роботи над курсовим дослідженням

№	Характеристика етапу	Термін виконання
1	Обрати тему курсової роботи, заповнити анкету, ознайомитися з методичними рекомендаціями щодо написання курсової роботи.	
2	Скласти бібліографію з проблеми дослідження та розробити структуру (план) роботи.	
3	Підготувати вступ, де окреслити актуальність теми, мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження.	
4	Провести теоретичний аналіз проблеми, що вивчається, та написати перший розділ курсової роботи.	
5	Розробити методи та методики дослідження для практичного розділу роботи.	
6	Провести емпіричне (експериментальне) дослідження та підготувати другий розділ, присвячений аналізу та інтерпретації отриманих результатів.	
7	Сформулювати висновки, оформити список використаних джерел і літератури, підготувати додатки.	
8	Надати готову роботу науковому керівнику на вчитку. Внести правки відповідно до рекомендацій наукового керівника.	
9	Пройти перевірку роботи на унікальність тексту та доопрацювати у разі виявлення невідповідностей.	
10	Здати фінальну версію роботи у деканат для перевірки та підготовки до захисту.	

№	Характеристика етапу	Термін виконання
11	Підготувати презентацію для захисту, написати текст виступу та провести репетицію захисту.	
12	Публічно захистити курсову роботу перед комісією, відповісти на запитання та продемонструвати отримані результати.	

СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна містити такі елементи:

1. Титульний аркуш містить таку інформацію (див. Дод. Б):

- найменування міністерства, якому підпорядкований заклад вищої освіти (Міністерство освіти і науки України);
- назва закладу вищої освіти (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича), факультету (Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи) та кафедри (Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти);
- тема курсової роботи;
- інформація про студента, який виконав курсову роботу (курс, номер групи, шифр та назву спеціальності, прізвище, ім'я та по батькові);
- інформація про наукового керівника (науковий ступінь, вчене звання, посаду, прізвище та ініціали);
- оцінка за курсову роботу (кількість балів, оцінка в ЄКТС та в традиційній системі оцінювання);
- місто та рік виконання курсової роботи.

2. Зміст – упорядкований перелік заголовків і підзаголовків (див. Дод. В).

Зміст розміщують одразу після титульного аркуша (цей аркуш не нумерується, але входить до загальної кількості сторінок). У ньому зазначають назви всіх структурних елементів, заголовки (за їх наявності) із зазначенням нумерації і номерів початкових сторінок, зокрема вступу, основних розділів, підрозділів, пунктів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Рекомендовано створювати зміст автоматично¹

¹ Для створення змісту та його автоматичного оновлення після змін чи редагувань у тексті необхідно виконати такі кроки:

1. *Виділення заголовків розділів.* Необхідно виділити заголовок розділу, перейти у меню *Посилання* та виберіть *Добавить текст*. Виберіть рівень заголовка: 1-й рівень для основних розділів, 2-й і 3-й для підрозділів. Альтернативно можна скористатися меню *Основне => Стилі*, обравши стиль *Заголовок 1-9*.
2. *Створення змісту.* Після того як усім заголовкам розділів присвоєно відповідний стиль, встановіть курсор у місце, де має бути зміст. У меню *Посилання* оберіть *Зміст => Автоматичний зміст 1*.

Усі розділи курсової роботи повинні бути рівноцінними за значенням і приблизно однаковими за обсягом. Тематика та зміст розділів не повинні перетинатися, а жоден пункт плану не може повторювати назви роботи.

3. Перелік умовних позначень, скорочень, символів, одиниць і термінів (за необхідності) (див. Дод. В) розміщують на наступній сторінці після змісту в алфавітному порядку.

Перелік друкують двома колонками:

- у лівій колонці наводять скорочення;
- у правій – їх детальне розшифрування.

Пояснення умовних позначень, скорочень, термінів варто також наводити й у тексті під час першого згадування.

До переліку не варто вносити позначення, скорочення, символи, терміни, що трапляються не більше двох разів.

4. Вступ. У вступі подають загальну характеристику курсової роботи (табл. 1). У ньому мають бути чітко визначені об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження. Рекомендований обсяг вступу – 3–5 сторінок. Структура вступу відображена у табл. 1.

Таблиця 1

Складові вступу курсової роботи

Складові вступу	Наявність компонента у вступі курсової роботи
<i>Актуальність теми дослідження</i>	+
<i>Стан дослідження проблеми</i>	+
<i>Мета дослідження</i>	+
<i>Завдання дослідження</i>	+
<i>Об'єкт дослідження</i>	+
<i>Предмет дослідження</i>	+
<i>Гіпотеза дослідження</i>	<i>За наявності</i>
<i>Методи дослідження</i>	+

3. *Відображення змісту.* З'явиться зміст із назвами розділів, підрозділів і нумерацією їхніх сторінок.

4. *Зручна навігація:* Щоб легко переходити до потрібного розділу, у меню *Подання* поставте позначку напроти пункту *Область переходів*. Зміст відобразиться ліворуч, і, натиснувши на потрібний розділ з утриманням клавіші *CTRL*, ви одразу перейдете до нього.

5. *Посилання*– це об'єкт у документі, який дозволяє переходити до іншого фрагмента цього чи іншого документа.

6. *Оновлення змісту.* У разі внесення змін до документа наведіть курсор миші на зміст, у меню виберіть *Оновити таблицю* => *Оновити цілком*, щоб зміст автоматично оновився.

Складові вступу	Наявність компонента у вступі курсової роботи
<i>Теоретичне значення одержаних результатів</i>	<i>За наявності</i>
<i>Практичне значення одержаних результатів</i>	+
<i>Публікації</i>	<i>За наявності</i>
<i>Структура та обсяг курсової роботи</i>	+

Актуальність теми дослідження. Обґрунтовуючи актуальність дослідження, необхідно дати характеристику проблемному питанню, для якого на цей момент бракує достатніх знань, і тому потрібні теоретичні та практичні дії для його вирішення. Отже, вибір проблеми слід обґрунтовувати тим, що її вирішення сприятиме кращому розумінню досліджуваного явища (новизна проблеми) та допоможе вирішити актуальне для суспільства питання (її актуальність).

Опис проблемної ситуації має бути лаконічним, чітким і зрозумілим, з наведенням доказів доцільності втручання фахівців для її розв'язання.

Стан дослідження проблеми. Під час обґрунтування актуальності проблеми слід зазначити вже здійснені спроби її вирішення. Потрібно назвати дослідників, які працювали над цією проблематикою, і в дужках вказати напрям їхніх досліджень. Важливо, щоб прізвища вказаних учених розташовувалися в алфавітному порядку. Ініціали мають передувати прізвищу та не відриватись від нього.

Мета дослідження визначає основну ціль роботи, на яку орієнтується здобувач, і передбачає кінцевий результат. Вона задає характер дослідження – теоретичний чи прикладний. Формулюючи мету, слід уникати виразів типу «Вивчення...», «Дослідження...», «Виявлення», оскільки вони описують спосіб досягнення мети, а не її суть.

Мета дослідження повинна бути тісно пов'язана з темою курсової роботи та чітко вказувати, яку проблему вирішує дослідження.

Наприклад:

Тема курсової роботи: «Особливості розвитку мовленнєвої діяльності у дітей з алалією».

Мета: теоретично обґрунтувати особливості розвитку мовленнєвої діяльності у дітей з алалією.

Завдання дослідження. Мета дослідження конкретизується через завдання, які відображають етапи наукового пошуку, визначають, що саме потрібно зробити для досягнення мети, і водночас підказують процедуру дослідження. Для курсової роботи достатньо 4 завдання.

Для формулювання завдань дослідження можна використовувати такі дієслова: *розкрити, проаналізувати, здійснити, розробити, визначити, виявити, перевірити, відтворити, встановити взаємозв'язок, класифікувати, побудувати, оцінити, дослідити, упорядкувати тощо.*

Завдання дослідження можуть включати:

1. Аналіз теоретичних основ і підходів:

- усебічний аналіз наукової літератури щодо основних напрямків у спеціальній педагогіці та логопедії;
- визначення теоретичних підходів до вивчення мовленнєвих порушень у осіб з різними формами мовленнєвих розладів (алалія, дислалія, дислексія, ринолалія тощо);
- систематизація знань про основні причини та класифікації мовленнєвих чи ін. порушень у з урахуванням сучасних наукових досліджень.

2. Теоретичне обґрунтування впливу психолого-педагогічних та нейропсихологічних чинників:

- вивчення впливу нейропсихологічних чинників на формування мовлення у осіб з порушеннями розвитку;
- обґрунтування значення психолого-педагогічних чинників у розвитку мовленнєвих навичок у осіб з особливими потребами;
- визначення ролі когнітивного, емоційного та соціального розвитку у становленні мовленнєвої діяльності у осіб з мовленнєвими порушеннями.

3. Дослідження структури та етапів мовленнєвого розвитку у осіб з порушеннями:

- опис основних етапів мовленнєвого розвитку у осіб з типовим та атипичним розвитком мовлення
- аналіз специфічних особливостей розвитку мовлення у осіб з алалією, дислалією, затримкою психічного розвитку та іншими порушеннями;
- визначення відмінностей у формуванні мовленнєвих компонентів (фонетико-фонематичних, лексичних, граматичних) у осіб з різними мовленнєвими розладами.

4. Характеристика методів і засобів діагностики мовленнєвих порушень:

- опис основних методик діагностики мовленнєвих порушень;
- визначення критеріїв для оцінювання рівня розвитку мовлення;
- вивчення сучасних діагностичних інструментів, які застосовуються у логопедичній та спеціальній педагогіці для визначення специфічних порушень мовленнєвого розвитку.

5. Вивчення методів корекційної роботи у логопедії:

- аналіз існуючих теоретичних підходів до корекції мовленнєвих порушень;
- опис принципів і методів корекційної роботи, що використовуються для розвитку мовлення у осіб з різними мовленнєвими порушеннями;

– визначення ефективності логопедичних занять у розвитку мовленнєвої діяльності та комунікативних навичок.

6. Теоретичне обґрунтування ролі корекційно-розвивальної роботи:

- опис впливу корекційних програм на розвиток мовленнєвої діяльності у осіб з порушеннями мовлення;
- вивчення принципів інтеграції логопедичної роботи з іншими корекційними методами (нейропсихологічна корекція, когнітивна терапія, арт-терапія);
- теоретичне обґрунтування значення міждисциплінарного підходу у роботі з особами з мовленнєвими порушеннями.

7. Формулювання рекомендацій для педагогічної та логопедичної практики:

- формулювання рекомендацій для логопедів, спеціальних педагогів та психологів щодо ефективної організації корекційної роботи на основі теоретичних досліджень ;
- опис специфічних методик і програм для роботи з особами, які мають різні форми мовленнєвих порушень;
- розробка рекомендацій для батьків, педагогів щодо підтримки розвитку мовлення у осіб з порушеннями мовленнєвої діяльності тощо.

У кожному розділі курсової роботи студент має продемонструвати процес розв'язання певних завдань, коротко підсумувати результати

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке створює проблемну ситуацію і вибирається для детального вивчення. Об'єкт дослідження в логопедії охоплює як загальні закономірності мовленнєвої діяльності, так і специфічні аспекти мовленнєвих порушень, що стають основою для визначення предмета дослідження.

У логопедії об'єктом дослідження можуть бути:

- мовленнєва діяльність у її нормальному та порушеному станах;
- психолого-педагогічні процеси, що впливають на формування та розвиток мовлення;
- мовленнєва патологія як явище, пов'язане з різними порушеннями звуковимови, лексико-граматичної будови мовлення, темпу, ритму чи голосу;
- особливості комунікації осіб з мовленнєвими порушеннями;
- процеси корекції та подолання мовленнєвих порушень, зокрема методи, прийоми та засоби логопедичного впливу;
- мовленнєвий розвиток осіб різного віку з урахуванням умов навчання, виховання та соціальної інтеграції тощо.

Об'єкт дослідження в спеціальній педагогіці завжди охоплює процеси, явища чи умови, які створюють основу для вирішення актуальних педагогічних завдань у сфері корекційного навчання та виховання.

У спеціальній педагогіці об'єктом дослідження можуть бути різні аспекти навчання, виховання та розвитку осіб з особливими освітніми потребами:

- психолого-педагогічні процеси, що впливають на розвиток дітей з порушеннями фізичного, психічного чи мовленнєвого розвитку;
- освітні середовища, методи та засоби, які забезпечують інтеграцію й адаптацію осіб з особливими потребами;
- соціальні та комунікативні аспекти взаємодії осіб із порушеннями з навколишнім середовищем;
- система корекційної допомоги, методики та технології навчання, спрямовані на подолання або компенсацію певних порушень тощо.

Об'єкт і предмет тісно взаємопов'язані, але предмет дослідження завжди є вужчим за об'єкт.

Предмет – це конкретний аспект об'єкта, його окрема сторона чи елемент, що знаходиться в його межах і безпосередньо підлягає дослідженню.

Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться як загальне і часткове. Основна увага у процесі дослідження зосереджена саме на предметі, оскільки він визначає тему наукової роботи, яка вказується в назві на титульному аркуші.

Чітке визначення об'єкта й предмета дослідження дає здобувачам вищої освіти змогу виявити суперечності, що формують проблему дослідження. Це, своєю чергою, дозволяє сформулювати мету дослідження.

Методи дослідження

Метод дослідження – це загальний підхід, який обирає дослідник для вивчення певної проблеми.

Оскільки дослідження охоплює кілька етапів, на кожному з них застосовуються відповідні методи.

Серед основних методів курсового дослідження з логопедії та спеціальних методик виділяють:

- *теоретичні методи*: аналіз і синтез, порівняння, узагальнення, абстрагування, класифікацію, моделювання, теоретичне прогнозування, критичний аналіз літератури, аналітичне порівняння та ін.;
- *емпіричні методи*: спостереження, методи опитування (бесіда, анкетування, інтерв'ю), експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний), логодіагностичні та психодіагностичні методики та ін.;
- *математико-статистичні методи*: методи описової статистики, кореляційний, дисперсійний, факторний, регресійний аналіз тощо.²

Описуючи методи, потрібно не тільки перелічити їх, але й пояснити, з якою метою вирисовується той чи інший метод чи методика у курсовому дослідженні.

² Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень : навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. С. 140.

Теоретичне значення дослідження з логопедії та спеціальних методик полягає в:

- розширенні наукових знань про сутність, закономірності та особливості психолого-педагогічних процесів, які стосуються осіб з особливими освітніми потребами;
- розробці та уточненні понять, концепцій і теорій, які стосуються мовленнєвих порушень, їхньої природи, діагностики та корекції;
- систематизації наукових даних, які можуть стати основою для подальших досліджень у галузі спеціальної педагогіки та логопедії;
- визначенні перспективних напрямів досліджень, пов'язаних із вдосконаленням методів корекційної роботи, навчання та виховання.

Практичне значення дослідження може полягати у:

- розробці та вдосконаленні методик, прийомів і технологій для роботи з особами, які мають мовленнєві порушення чи інші особливі потреби;
- підготовці практичних рекомендацій для педагогів, логопедів, психологів, батьків та інших фахівців, які працюють у сфері корекційної освіти;
- підвищенні ефективності корекційно-розвивальної роботи, що сприяє інтеграції осіб із особливими потребами в освітнє та соціальне середовище;
- застосуванні результатів дослідження у навчально-виховному процесі, підготовці фахівців і розробці освітніх програм;
- створенні нових діагностичних інструментів, які дозволяють точніше виявляти та аналізувати особливості розвитку осіб із порушеннями мовлення чи іншими потребами.

Отже, теоретичне значення забезпечує розвиток науки, а практичне спрямоване на вирішення конкретних завдань у роботі з людьми з особливими освітніми потребами.

Публікації

Якщо у студента є *публікації* за темою курсового дослідження, то про них теж варто зазначити у вступі.

Наприклад:

За темою курсового дослідження опубліковано 1 статтю у матеріалах Міжнародної студентської конференції (м. Сучава, Румунія, 11.05.2024 р.) та одні тези в матеріалах щорічної наукової студентської конференції Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, 26.04.2024 р.).

Ці публікації обов'язково потрібно включити до списку використаних джерел.

Завершується вступ *описом структури та обсягу курсової роботи*.

У цьому абзаці необхідно перелічити всі структурні елементи, з яких складається курсова робота (*вступ, два теоретичні розділи, висновки, список використаних джерел та, за наявності, додатки*). Варто вказати кількість джерел у списку використаних джерел з розмежуванням кількості джерел українською та іноземними мовами, а також зазначити кількість додатків, загальний обсяг роботи (від першої до останньої сторінки) та кількість сторінок, які займає основний зміст роботи (основний зміст не включає список використаних джерел та додатки).

4.2. Розділи та підрозділи курсової роботи

Основна частина курсової роботи поділяється на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Кожен розділ розпочинається з нової сторінки. Наприкінці кожного розділу формулюються висновки, де стисло викладаються наукові та практичні результати, отримані в розділі, що дозволяє уникнути надлишкових деталей у загальних висновках.

У розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою та обґрунтування вибраного напрямку досліджень;
- загальну методикку й основні методи досліджень;
- експериментальну частину та деталі методик;
- інформацію про проведені теоретичні та/або експериментальні дослідження;
- аналіз і узагальнення отриманих результатів.

Основний текст роботи, як правило, містить два розділи (теоретичний та практичний (емпіричний/експериментальний)), що поділяються на кілька взаємопов'язаних підрозділів (параграфів).

У **РОЗДІЛІ 1** курсової роботи, який зазвичай присвячений огляду наукової літератури, студент має висвітлити теоретичні, методологічні та історичні аспекти обраної теми, а також основні етапи розвитку наукових поглядів щодо проблеми. Важливо провести стислий і критичний аналіз наукових праць, виявивши невирішені питання, які залишаються актуальними для подальших досліджень, і закінчити розділ короткими висновками (резюме), що підтверджують актуальність теми. Окрім цього, студент повинен обґрунтувати ключові поняття, які стосуються теми дослідження, наприклад: «корекція», «компенсація», «абілітація», «діти з особливими потребами тощо. Важливо встановити логічні зв'язки між цими поняттями та основною темою роботи, підкріплюючи аналіз науковою літературою, зокрема монографіями, статтями та методичними розробками. Студент повинен відібрати релевантні матеріали, висловити свою точку зору, логічно й чітко викласти свої думки, обґрунтувати висновки та методичні рекомендації. Обов'язковим є оформлення посилань на використані джерела.

Обсяг цього розділу зазвичай менший, ніж Розділу 2.

Розділ 2 повинен демонструвати, як теоретичні висновки з Розділу 1 можуть бути застосовані до практичних ситуацій або подальших досліджень.

Цей розділ є практичною (емпіричною/експериментальною) складовою курсового дослідження з логопедії та спеціальних методик. Він ґрунтується на результатах досліджень, проведених із використанням логопедичних методик. Студент повинен вибрати методики, які відповідають темі дослідження, провести діагностику дітей. Здобуті результати слід ретельно обробити, представити в курсовій роботі та зробити наукові й методичні висновки.

Особливу увагу необхідно приділити правильному аналізу, узагальненню отриманих даних і формулюванню висновків щодо їх можливого застосування в освітньо-корекційному процесі. Для аналізу результатів важливо використовувати методи математичної обробки даних, а для наочності результати слід представити у вигляді таблиць, діаграм або графіків.

4.3. Висновки – короткий підсумок основного змісту дослідження, в якому викладаються найбільш важливі досягнення та ключові результати, що підкреслюють ступінь реалізації поставленої мети. У цьому розділі потрібно чітко сформулювати результати дослідження, орієнтуючись на завдання, визначені на початку роботи.

При написанні висновків слід врахувати як якісні, так і кількісні аспекти отриманих результатів, які дозволяють об'єктивно оцінити виконану роботу. Важливо, щоб у висновках містилися елементи наукової новизни або інтерпретація отриманих даних студентом, навіть якщо вони вже були відомі в науковій літературі.

Кількість висновків, як правило, відповідає кількості завдань, зазначених у вступі курсової роботи. Вони подаються у вигляді послідовних нумерованих абзаців, кожен з яких узагальнює відповідне вирішення конкретного завдання.

Рекомендується, щоб обсяг цього розділу не перевищував 3 сторінок.

4.4. Список використаних джерел – обов'язковий елемент курсової роботи, що включає перелік літературних і наукових джерел, таких як монографії, наукові статті, довідкові видання та інші ресурси, які студент використовував під час виконання дослідження (див. Дод. Г).

Формування цього списку здійснюється згідно з вимогами Державного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» і складається в алфавітному порядку.

Список використаних джерел, як і додатки, що розміщуються за ним, не відносяться до основного тексту курсової роботи.

Кількість джерел у списку зазвичай коливається від 35 до 40 позицій.

У курсовій роботі рекомендується використовувати літературні та наукові джерела, опубліковані протягом останніх 5-10 років, які видані українськими та міжнародними видавництвами чи науковими установами, за винятком публікацій авторів або організацій країни-агресора. Інформація про джерела подається мовою оригіналу.

4.5. Додатки (за необхідності).

Додатки – окремий розділ курсової роботи, який містить допоміжний матеріал для більш повного сприйняття роботи (ілюстрації та таблиці, оцифровані малюнки, фотографії, інструкції, методики, програми, використані чи розроблені під час написання курсової роботи тощо).

У тексті роботи при згадуванні матеріалу, що міститься у додатках, обов'язково повинне бути посилання на цей додаток.

Наприклад: (див. Дод. А), (див. табл. А.2, Дод. А).

Обсяг додатків не повинен перевищувати обсягу курсової роботи.

ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Оформлення курсової роботи здійснюється відповідно до державних стандартів України ([ДСТУ 3008-2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення»](#), [ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»](#), [ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила»](#)).

Рекомендований обсяг курсової роботи з логопедії та спеціальних методик – до 40 друкованих сторінок (список використаних джерел і додатки не входять до цього обсягу).

Курсова робота виконується державною мовою, за винятком списку використаних джерел, які записуються мовою оригіналу.

Текст роботи набирається у форматі *.doc (*.docx) та друкується з одного боку стандартного аркушу А4.

Зміст має бути оформлений автоматично та не містити помилок форматування.

Формат паперу та орієнтація сторінки	A4, книжна	Вирівнювання	За шириною ³
Кегль (розмір)	14	Поля вверху та внизу	2 см
Гарнітура (шрифт)	Times New Roman	Поля праворуч	1–1,5 см
Колір	чорний	Поля ліворуч	2,5–3 см
Щільність	однакова по всьому тексту	Нумерація сторінок	в правому куті вгорі аркуша
Міжрядковий інтервал	1,5	Переноси слів	не використовуються
Абзацний відступ	1,25 см		

Для автоматизованого створення змісту потрібно:

1) виділити заголовок розділу, перейти в меню «Посилання» та обрати «Добавити текст». Далі вибирається рівень заголовка: 1-й для основних розділів, 2-й і 3-й для підрозділів. Альтернативно можна використати меню «Основне» => «Стилі», вибравши стиль Заголовок 1-9.;

2) після того, як заголовкам розділів присвоєно відповідний стиль, встановіть курсор у місце, де має бути зміст. У меню «Посилання» оберіть «Зміст» => «Автоматичний зміст 1».

3) з'явиться зміст, який міститиме назви розділів, підрозділів і сторінки з їх нумерацією;

4) для того, щоб зручно переходити до потрібного розділу, у меню "Подання" поставте позначку біля «Область переходів». Зміст відобразиться ліворуч, і, натиснувши на потрібний розділ, утримуючи клавішу CTRL, ви відразу потрапите до нього.

1. **Посилання** – це об'єкти в документі, які дозволяють здійснювати перехід до іншого фрагмента цього чи іншого документа.

2. **Оновлення змісту**. Якщо вносити зміни до документа, наведіть курсор на зміст, у меню виберіть «Оновити таблицю» => «Оновити цілком», щоб зміст оновився автоматично.

Для автоматизованого створення змісту потрібно:

1. Відформатувати назви розділів, параграфів та інші структурні елементи відповідними стилями.
2. Вибрати місце для вставки змісту (на початку або в кінці документа).
3. На вкладці «Посилання» в групі «Зміст» розгорнути список «Зміст».
4. Вибрати стиль змісту та натискати Enter.

³ Крім заголовків розділів і підрозділів, таблиць і рисунків (вирівнювання за центром без абзацного відступу)

Для оновлення змісту:

1. На вкладці «Посилання» в групі «Зміст» клацнути «Оновити таблицю».
2. Обрати команду «Оновити лише номери сторінок» (якщо змінювалися лише сторінки), або «Оновити цілком» (якщо були зміни в заголовках розділів).

Для видалення змісту:

I спосіб:

1. На вкладці «Посилання» в групі «Зміст» клацнути «Оновити таблицю».
2. Обрати команду «Видалити зміст».

II спосіб: Виділити зміст документа та натиснути клавішу Delete.

Курсова робота може містити рисунки, таблиці, графіки, діаграми, гістограми, схеми тощо.

Кожна частина курсової роботи, окрім підрозділів (параграфів) друкується з нової сторінки. Сторінки курсової роботи нумеруються. Номер ставлять у правому верхньому кутку сторінки без будь-яких розділових знаків поруч зі збереженням наскрізної нумерації всього тексту. Титульна сторінка (див. Дод. Б) не нумерується, проте входить до загальної нумерації сторінок.

Додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які займають площу цілої сторінки, не слід враховувати до основного обсягу роботи, але нумерація сторінок, на яких вони розміщені, відбувається зі збереженням наскрізної нумерації по всьому тексту.

2. Оформлення заголовків

Текст роботи поділяється на розділи та підрозділи. Заголовки розділів друкують великими літерами: «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ 1», «РОЗДІЛ 2», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» (вирівнювання за центром рядка без абзацного відступу) (див. Дод. В). Кожен розділ починається з нової сторінки.

Заголовки підрозділів друкують з абзацного відступу маленькими літерами (крім першої великої).

Заголовки не мають складатися більше, ніж з одного речення та містити скорочення.

Крапку в кінці заголовків не ставлять.

Якщо заголовок підрозділу починається майже в кінці сторінки, його варто

перенести на наступну сторінку.

3. Нумерація розділів і підрозділів курсової роботи

Для нумерації розділів і підрозділів курсової роботи використовують тільки арабські цифри.

Номер розділу ставиться відразу після слова «РОЗДІЛ». Заголовок розділу пишеться з наступного рядка.

Наприклад:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

1.1 Стан розробленості проблеми підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти у науковій теорії та освітній практиці

Підрозділи нумеруються у межах розділу (1.1 – перший підрозділ першого розділу, 2.3 – третій підрозділ другого розділу).

У кінці номера підрозділу крапку не ставлять. Назву підрозділу подають відразу після його номера у тому ж рядку.

4. Оформлення рисунків, таблиць і формул у курсовій роботі

Рисунки (графіки, діаграми, малюнки, фотографії, схеми, карти тощо) і таблиці подаються відразу після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі рисунки та таблиці повинні бути покликання у тексті курсової роботи.

Наприклад:

Текст, текст, текст.... (рис. 2.1).

Текст, текст, текст.... (табл. 2.1).

Як видно на рис. 2.1., текст, текст, текст...

Як бачимо з табл. 2.1, текст, текст, текст...

Табличний чи графічний матеріал, розміри якого більші, ніж формат сторінки (A4), краще помістити у додатки. Якщо ж їх необхідно помістити в межах основного змісту роботи, їх враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті.

Таблиці та рисунки нумеруються в межах розділів і повинні мати назву, яку розміщують після номера. За потреби їх доповнюють пояснювальними даними (текст під рисунком – примітка).

Номер рисунка/таблиці складається з номера розділу та порядкового номера рисунка/таблиці у межах цього розділу між якими ставиться крапка (Рис. 2.1 – перший рисунок, поданий в другому розділі роботи, табл. 1.4 – таблиця 4 першого розділу. Слово «Таблиця» та її номер набираються курсивом (*Таблиця 1.1*) і розміщують, вирівнюючи за правим краєм сторінки. Під цим написом подають назву таблиці (вирівнювання за центром, шрифт жирний).

Номер і назва рисунка, навпаки, розміщуються під рисунком (вирівнювання за центром, шрифт жирний).

Наприклад:

Таблиця 1.4

Назва таблиці

Назва боковика	Заголовок граф		
	підзаголовок граф	підзаголовок граф	підзаголовок граф
назва ряду			
назва ряду			
назва ряду			

Джерело: складено автором самостійно / Джерело: складено автором на основі [7, с. 33].

Рис. 2.2. Показники рівня соціальної комунікації, мовлення та поведінкових характеристик у молодших школярів з РАС після формувального експерименту (за методикою ADOS-2)

Джерело: складено автором самостійно.

Якщо рисунки чи таблиці, розміщені в курсовій роботі, створені не автором, потрібно обов'язково під ними зазначити джерело їх походження.

У таблицях неприпустимо використовувати шрифт більшого кеглю, ніж той, яким надруковано основний матеріал (*Текст таблиці доцільно друкувати 12 кеглем з одинарним інтервалом*). Колір тексту – чорний. Варіації кольорів заповнення рядів/граф/клітинок у курсовій роботі не використовують. Висота ряду таблиці – не менше 8 мм

Якщо таблиця не поміщається на одній сторінці, її переносять на іншу. Сторінка, на якій розміщується продовження таблиці, починається з фрази «Продовження табл. 1.1». Назви боковика, заголовки та підзаголовки граф не дублюються на сторінці, де таблиця продовжується, а замінюються рядом з пронумерованими графами (1, 2, 3...), який додається і на попередній сторінці після відповідних заголовків (див. приклад нижче – табл. 1.4).

Заголовки граф пишуться з великої літери, підграф – з малої, якщо вони утворюють одне речення з заголовком граф, та з великої, якщо вони є самостійними.

Якщо у таблицях чи рисунках є дані, одиниці, які необхідно пояснити, то під таблицею/рисунком створюється примітка (*якщо необхідно пояснити одну позицію*)/примітки (*якщо необхідно пояснити більше, ніж одну позицію*).

Наприклад:

Примітка. * – $p \leq 0,05$.

Примітки: * – $p \leq 0,05$; ** – $p \leq 0,01$.

Таблиці та рисунки, розміщені в додатках, нумеруються окремо. Номер таблиці додатка складається з позначення додатка (А, Б, В...) та порядкового номера таблиці/рисунка у цьому додатку.

Наприклад:

Таблиця А.3 – таблиця третя додатка А;

Рис. Б.2 – рисунок другий додатка Б.

Формула записується по центру з нового рядка після першої згадки про неї в тексті та нумерується в межах розділу.

Наприклад:

F-значення показника можна знайти за формулою (2.1)

$$f_i = \frac{i-1}{n-1}$$

(2.1)

де n – кількість значень, i – індекс значення.

5. Цитування використаних джерел та правила створення покликань

Цитування та створення покликань у наукових роботах, зокрема у курсових роботах, – важливий аспект академічної доброчесності. Це забезпечує коректне використання чужих ідей, дозволяє відстежити джерела інформації, на які спирається дослідження, і демонструє рівень підготовки здобувача вищої освіти.

Цитування є важливим компонентом академічного письма, оскільки воно:

- підтверджує достовірність викладених даних (цитати надають робочі ідеї, концепції чи статистичні дані, взяті з авторитетних джерел);
- демонструє аналітичні здібності здобувача. (правильно використані джерела показують вміння студента аналізувати та інтегрувати інформацію у власне дослідження);
- запобігає плагіату (академічна доброчесність вимагає чіткого зазначення авторства використаних матеріалів);
- сприяє розвитку наукової дискусії (Цитати пов'язують роботу здобувача із ширшим науковим контекстом, зокрема у галузях спеціальної педагогіки та логопедії)

Покликання – «уривок, витяг з якого-небудь тексту, який цитують у викладі матеріалу, з точною назвою джерела й вказівкою на відповідну сторінку. *Бібліографічні покликання* – це сукупність бібліографічних відомостей про цитовану працю»⁴.

У курсовій роботі прийнято використовувати закриті посилання (наприклад, [7, с. 12] – цитата зі сторінки 12 з джерела за номером 7 у списку використаних джерел).

Основні правила оформлення покликань:

- покликання повинно однозначно ідентифікувати джерело;
- покликання повинне бути оформлене згідно ДСТУ 8302:2015;
- у курсовій роботі необхідно дотримуватися одного стандарту цитування впродовж усієї роботи.

Наприклад:

Оформлення покликань в тексті за стандартом ДСТУ 8302:2015:

- для одного автора: [3, с. 25].
- для кількох авторів: [5, с. 10; 6, с. 12].

Бібліографія

Книга: Петренко О. В. Розвиток мовлення у дітей з дизартрією. Київ: Освіта, 2018. 256 с.

⁴ Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. С. 472. URL: <http://surl.li/fpphzw>

Стаття: Сидоренко Н. М. Методики діагностики мовленнєвих порушень. *Логопедія*. 2019. № 25(3). С. 15-22.

Цитування – використання першоджерела з посиланням на нього у власній роботі.

Типи цитувань і покликань

Пряме цитування

Пряме цитування передбачає точне відтворення тексту з джерела. При цьому цитата обов'язково береться в лапки, а після неї вказується покликання на джерело із зазначенням сторінки.

Наприклад:

«Логопедична корекція спрямована на розвиток мовленнєвих навичок у дітей з порушеннями мовлення» [14, с. 35].

До прямої (дослівної) форми цитування вдаються тоді, коли зміст цитати може значно постраждати через використання перефразування.

2.2. Непряме цитування (парафраз)

Непряме цитування означає переказ ідей автора своїми словами. Покликання також є обов'язковим.

Наприклад:

На думку С. І. Іваненка, логопедична робота з дітьми повинна враховувати індивідуальні потреби кожної дитини [14, с. 42].

Застосовуючи непряме цитування, необхідно так будувати речення, щоб у ньому обов'язково було вказано автора/ів та так розкрито зміст думки, щоб її смисл було збережено в тому контексті, в якому вона була висловлена автором.

Узагальнене покликання

Цей тип покликань використовується, коли автор роботи узагальнює інформацію з декількох джерел.

Наприклад:

Багато дослідників наголошують на важливості ранньої діагностики мовленнєвих порушень [12; 13; 17; 30].

Покликання необхідно робити на останні видання публікацій, на більш ранні видання – лише в тих випадках, коли праці, у яких міститься необхідний матеріал, не перевидавалися.

Цитуючи фрагменти авторських текстів, необхідно дотримуватися таких

правил:

- цитата повинна бути дослівною чи автентично передавати смисл, вкладений у неї автором;
- цитата не повинна бути надто довгою;
- цитату треба записувати в лапках («») та вказувати посилання на джерело;
- якщо цитата дуже об'ємна, а для достатнього цитування потрібно тільки її окремі фрагменти, то непотрібні словосполучення/речення з неї можна вилучати, а замість них покласти трикрапку (...) чи крапки в кутових дужках <...>. Якщо перед випущеним текстом чи після нього був розділовий знак, то його не зберігають.

Наприклад:

«Кожен має право на якісну та доступну освіту... Держава створює умови для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, а також забезпечує виявлення та усунення факторів, що перешкоджають реалізації прав і задоволенню потреб таких осіб у сфері освіти» [1]⁵;

- пояснення, які подаються в цитаті для уточнення та «розривають» її текст, треба подавати у квадратних дужках

Наприклад:

«За спостереженнями дослідників, порушення артикуляції звуків [наприклад, звуків «ш» і «ж»] часто супроводжуються труднощами у фонематичному сприйнятті, що впливає на процеси формування мовлення у дітей дошкільного віку» [14, с. 23]. Такий підхід допомагає уточнити специфіку досліджуваного явища без втрати наукової точності.

- цитати, що є незавершеними реченнями, повинні граматично узгоджуватися з текстом автора.

У більшості студентських курсових робіт основна частина тексту є результатом перефразовування та переказування матеріалів. На основі аналізу та узагальнення думок інших авторів студент має обов'язково сформулювати власну позицію, висловити її та обґрунтувати, наводячи приклади та достатні докази для підтвердження її правильності. Крім того, необхідно зіставити свою думку з думками інших авторів, показати слабкість їхніх аргументів або продемонструвати недоліки в їхніх поглядах на педагогічні ідеї та причинно-наслідкові зв'язки між подіями. Важливо також уникати змішування власної думки з цитованими матеріалами, щоб уникнути плагіату, тобто дослівного використання чужих текстів без відповідного посилання на джерело.

⁵ Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII: станом на 1 січ. 2025 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> - Text

Курсова робота, у якій студент припустився плагіату, до захисту не допускається.

6. Складання списку використаних джерел

Бібліографічний опис джерела включає такі відомості:

Бібліографічний опис – це сукупність відомостей про документ, поданих у стандартизованій формі, яка забезпечує його ідентифікацію.

Основна мета бібліографічного опису – забезпечити точне та однозначне посилання на джерело, щоб інші дослідники могли його знайти й використати у своїй роботі.

Для створення бібліографічного опису у курсовій роботі рекомендовано використовувати ДСТУ 8302:2015⁶ (див. Дод. Г).

Бібліографічний опис містить основні характеристики джерела інформації:

Автор (автори). Назва видання: його тип і призначення. Відомості про повторність видання (за наявності). Місце видання: видавництво, рік видання. Кількість сторінок.

Елементи бібліографічного опису відокремлюють умовними розділовими знаками: крапкою (.), двома крапками (:), комою (,), похилою лінією (/) тощо. Довільне скорочення слів не допускається.

Назви газет, журналів, книг, збірників, монографій, з яких цитується тільки яка-небудь частина, записуються курсивом.

Наприклад:

Рожнів В. Вимовляйко: вчуся вимовляти звуки Л, Л'. Зошит для логопедичних занять з використанням мнемотехніки. Харків: Ранок, 2021. 32 с.

Звекова В., Качуровська О. Особливості підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 8(42). С. 265–275. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8\(42\)-265-275](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8(42)-265-275) (дата звернення: 12.07.2024).

Якщо список використаних джерел включає джерела, написані різними мовами, то його укладають так:

- за алфавітом (А⇒Я) записуються усі джерела, написані кирилицею;
- після них – за алфавітом (А⇒Z) усі джерела, написані латиницею;
- після них – ті, що написані мовами з особливою графікою (вірменською,

⁶ ДСТУ 3008-2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення». URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/derzhstandart_3008_20_15.pdf

арабською, ідиш, грузинською, японською та ін.).

Нумерація джерел суцільна послідовна.

Назву видання вказують так, як вона вказана на його титульній сторінці. Якщо необхідно, її доповнюють додатковими відомостями (*монографія, довідник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник тощо*) чи відомостями про призначення видання (для школярів, студентів, фахівців ІРЦ тощо), про офіційний характер видання, про те, що його перекладено з іншої мови тощо. Перед першими відомостями цієї групи ставлять дві крапки (:) та продовжують запис з малої букви. Усі інші додаткові відомості відокремлюють крапкою⁷.

Відомості про авторство наводять у тому випадку, якщо книгу написано колективом із трьох і більше авторів. До них відносять також відомості про тих осіб, які брали участь у створенні праці (відповідальний редактор, укладач, перекладач тощо). Перед відомостями про авторство ставлять похилу лінію (/).

Наприклад:

Дидактичні основи навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку : метод. посіб. / уклад.: Л. О. Прядко, О. О. Фурман. Суми : РВВ СОШПО, 2015. 115 с.

Список використаних джерел систематизують у такій послідовності:

- Закони України та інші нормативні акти;
- використані джерела за алфавітом;

Джерела, які згадуються тільки в додатках, подають в окремому переліку в кінці відповідного додатка.

7. Додатки та їх оформлення

Додатки оформлюють як завершальний елемент курсової роботи окремим розділом, розташовуючи їх на останніх сторінках після списку використаних джерел, у порядку покликань, зроблених у тексті роботи.

Посередині рядка над заголовком великими літерами друкується слово «ДОДАТКИ». Кожен додаток повинен мати власний заголовок, який друкується угорі сторінки малими літерами (з першої великої), симетрично розташований відносно тексту сторінки.

Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки. Для позначення податків не використовуються літери *Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь*.

Наприклад:

«Додаток А», «Додаток Б» та ін.

⁷ Виконання, оформлення та захист курсових робіт : методичні рекомендації для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Укл. Т.А. Колтунович. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. С. 21–28. URL: https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/1234_56789/4645

Рисунки, таблиці та формули, які містяться в додатках, нумеруються окремо в межах кожного додатка.

Наприклад: таблиця Д.1.2 (таблиця 2 першого розділу додатка Д), рис. А.1 (перший рисунок додатка А).

Кожен наступний додаток рекомендовано починати з нової сторінки.

Аркуші з текстом курсової роботи та додатками підшивають або брошурують таким чином, щоб забезпечити акуратний вигляд документа.

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ

Академічна доброчесність визначається як «сукупність моральних принципів і визначених законом правил, якими повинні керуватися студенти під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень студентів».

Посилання на джерела інформації при використанні ідей, розробок, тверджень або відомостей інших осіб, а також надання точної та достовірної інформації є обов'язковим під час написання курсової роботи. З метою підвищення якості освітнього процесу рекомендується перевіряти курсові роботи на наявність академічного плагіату⁸ (див. Дод. Д).

Така перевірка здійснюється за два тижні до дати захисту курсової роботи.

До порушень академічної доброчесності відносять:

Академічний плагіат – публікація (повна чи часткова) наукових результатів інших осіб як власних або відтворення текстів (творів мистецтва) інших авторів без вказівки на авторство.

Самоплагіат – публікація (повна чи часткова) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових досягнень. *Фабрикація* – вигадкування даних, фактів чи інформації, що не є результатом наукового дослідження.

Фальсифікація – свідоме змінювання або модифікація вже наявних даних щодо освітнього процесу чи наукових досліджень.

⁸ Положення «Про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича». URL: https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

Списування – використання зовнішніх джерел інформації, не дозволених для використання, особливо під час оцінювання результатів навчання.

Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (творчої, академічної) діяльності чи організації освітнього процесу.

Форми обману: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.

Хабарництво – надання (отримання) або пропозиція надання (отримання) учасником освітнього процесу матеріальних чи нематеріальних благ з метою отримання неправомірної переваги.

Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення чи заниження оцінок результатів навчання здобувачів освіти.

Надання допомоги під час оцінювання – надання допомоги здобувачам освіти під час оцінювання їх результатів навчання або створення перешкод, які не передбачені умовами оцінювання. Вплив на педагогічного (науково-педагогічного) працівника – прохання, вказівка, погроза, примушування чи умовляння з метою досягнення необ'єктивного оцінювання результатів навчання студента.

Невиконання вимог академічної доброчесності тягне за собою академічну відповідальність для студентів, що може проявлятися у необхідності повторного складання оцінювання відповідного освітнього компонента навчальної програми, відрахуванні із закладу освіти, позбавленні стипендії або інших пільг, наданих закладом освіти.

ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Здобувач вищої освіти у строки визначені кафедрою (за 2 тижні) подає на кафедру курсову роботу. Графіки захистів курсових робіт затверджує декан факультету.

Курсова робота повинна відповідати вимогам до такого типу робіт, її тема повинна бути затверджена на засіданні кафедри, робота повинна містити високий відсоток оригінальності (не менше 70%), отримати позитивний відгук наукового керівника.

Курсові роботи, які за висновком наукового керівника відповідають встановленим вимогам і заслуговують на позитивну оцінку, рекомендуються до захисту. Ті роботи, які, за попередньою оцінкою керівника, не відповідають критеріям позитивного оцінювання, наприклад, *у змісті роботи виявлено принципові недоліки (у висновках, обґрунтуваннях, розрахунках), робота*

містить високий відсоток плагіату або не відповідає вимогам до такого виду робіт, не допускаються до захисту. Такі роботи повертаються студенту для подальшого доопрацювання.

У разі виявлення у курсовій роботі академічного плагіату, відповідальний за перевірку на плагіат на кафедрі складає експертний висновок і подає його разом зі звітом на засідання кафедри. Кафедра ухвалює остаточне рішення, яке може передбачати: *допуск роботи до захисту, направлення її на доопрацювання, видачу нового завдання або ж відхилення роботи без права повторного розгляду.*

Несвоєчасне виконання курсової роботи – академічна заборгованість, що підлягає ліквідації у встановленому порядку.

Захист курсової роботи здобувачів вищої освіти складається з доповіді студента про зміст роботи з презентацією, відповідей здобувача на запитання, ухвали комісії про оцінку та її оголошення здобувачеві.

Тривалість доповіді – до 10 хвилин.

Доповідь повинна містити такі елементи: актуальність дослідження, його мета, завдання, теоретичне та/або практичне значення роботи, методи дослідження, висвітлення результатів дослідження відповідно до завдань, їх обґрунтування, висновки/ висновки-рекомендації.

Здобувачі вищої освіти, які не захистили курсову роботу через неявку або отримали на захисті незадовільну оцінку, мають право на повторне складання (повторний захист) у встановленому порядку⁹.

В умовах карантину (військового стану) процедура прийому і захисту курсових робіт може проводитись у онлайн-режимі з використанням ІТ-технологій на платформі Google Meet.

Під час підготовки виступу студенту варто звернути увагу на такі аспекти:

- кілька разів попрактикуватися, читаючи текст доповіді вголос;
- чітко дотримуватися відведеного часу для виступу;
- забезпечити логічні та плавні переходи між частинами доповіді;
- виступати в помірному, комфортному для сприйняття темпі;
- чітко й зрозуміло вимовляти слова;
- контролювати свої жести, щоб вони були доречними й природними;
- підготувати необхідний ілюстративний матеріал (таблиці, діаграми, графіки);
- ознайомитися з технічними засобами, доступними в аудиторії, та навчитися ними користуватися.

⁹ Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. С. 43. URL: https://www.chnu.edu.ua/media/mp1hio45/polozhe_nnia-pro-osvitnii-protses.pdf

Вимоги до презентації

Мультимедійна презентація розробляється за допомогою програми *Microsoft PowerPoint*. Загальна кількість слайдів повинна складати від 7 до 10, і вони повинні містити *такі елементи*:

–*перший слайд* – назва курсової роботи, прізвище та ім'я автора, відомості про наукового керівника (науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище та ім'я).

–*другий слайд* – актуальність роботи.

–*третій слайд* – мета та завдання дослідження, об'єкт і предмет.

–*четвертий слайд* – методи та засоби розв'язання завдань.

–*п'ятий слайд і наступні* – результати дослідження.

–*передостанній слайд* – теоретичне та/або практичне значення дослідження.

–*останній слайд* – перспективи розвитку дослідження.

–якщо необхідно, можна додати *відео* (до 2 хвилин).

Рекомендації щодо оформлення слайдів:

1. Оформлення слайдів:

– *шрифт*: для заголовків не менше 32 пт, для основного тексту не менше 22 пт;

– *кількість кольорів*: на одному слайді не повинно бути більше трьох кольорів.

– *текст*:

- заголовки мають бути короткими, інформативними та ясними;
- текст повинен бути представленим у вигляді тез, абзаци повинні бути короткими;
- уникайте перенасичення слайдів текстом – на кожному слайді повинно бути тільки одне ключове повідомлення;
- не використовуйте надмірну кількість різних видів виділення тексту (жирний шрифт, кольорові рамки, підкреслення), щоб не відволікати увагу.

2. Візуальне оформлення:

- Використовуйте різноманітні типи контенту: текст, схеми, графіки, діаграми, ілюстрації тощо.
- Важливі елементи повинні бути виділені — розміщення ключових фраз у центрі слайда або виділення їх кольором чи шрифтом.
- Розміщення інформації має бути логічним, так, щоб глядач міг легко зрозуміти та сприйняти матеріал.

3. Навігація:

– у разі необхідності налаштуйте інтерактивність, щоб можна було легко переміщатися між слайдами під час презентації;

– не додавайте надмірні анімації або переходи між слайдами, щоб не відволікати увагу від основного змісту.

4. *Час для презентації*: Загальний час на презентацію зазвичай складає від 7 до 10 хвилин. Не слід перевантажувати презентацію надмірною кількістю інформації – вона повинна бути стислою та зрозумілою¹⁰.

ПОМИЛКИ, ЯКИХ СЛІД УНИКАТИ ПІД ЧАС НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Зміст не відповідає заявленій темі або розкриває її лише частково.
2. Оформлення роботи в цілому не відповідає вимогам, наявні помилки в роботі.
3. Заголовки розділів та підрозділів не відображають реальну проблему або стан об'єкта дослідження.
4. Мета дослідження сформульована абстрактно та не відображає специфіку об'єкта та предмета дослідження.
5. Робота містить компіляцію або плагіат.
6. Відсутній всебічний аналіз сучасної наукової літератури (зокрема зарубіжної) та нормативних документів, що стосуються теми дослідження (за останні 5-10 років).
7. Теоретичний аналіз базується на застарілих ідеях і концепціях, не містить належного аналізу, подається у вигляді анотованого списку, що не відповідає рівню дослідження.
8. Не деталізовано особливості організації та проведення дослідження (суть, тривалість, місце проведення, характеристики учасників), питання теоретичного та практичного застосування його результатів залишаються поверхневими чи й зовсім не розкритими.
9. У висновках не підсумовуються основні результати дослідження або ж висновки не відповідають меті та завданням дослідження.
10. У роботі відсутні посилання на першоджерела або наводяться некоректні джерела.
11. Кількісні та якісні показники результатів подані з помилками в числових значеннях, графіках, схемах чи таблицях.
12. Теоретична частина роботи займає надмірну частину загального обсягу.
13. Додатки представлені безсистемно та не несуть суттєвого доказового навантаження.
14. Неправильне використання інформаційно-комунікаційних технологій (наприклад, сканованих матеріалів чи інтернет-ресурсів без належного посилання на джерело).

¹⁰ Виконання, оформлення та захист курсових робіт : методичні рекомендації для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Укл. Т.А. Колтунович. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 60 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/1234_56789/4645

15. Бібліографічний опис джерел у списку літератури не відповідає вимогам державного стандарту.
16. Використані таблиці, діаграми, схеми запозичені не з першоджерел, а з підручників або статей.

ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оцінку за курсову роботу формують на основі двох складових:

– оцінювання курсової роботи науковим керівником, що складається з двох оцінок:

– оцінювання текстової частини роботи (оцінювання якості виконання курсової роботи, яке включає аналіз змісту, дотримання вимог до оформлення та виконання роботи та ін.) – за 20-тибальною шкалою. Критерії оцінювання текстової частини роботи наведено у табл. 3;

– оцінювання практичної (емпіричної) частини роботи (розробка/ модифікація методики дослідження, реалізація діагностичних методик, формулювання логопедичних висновків, реалізація стратегій логопедичного втручання тощо) – за 40-бальною шкалою. Критерії оцінювання наведено в табл. 3.

– оцінювання захисту курсової роботи членами комісії із захисту курсових робіт

– оцінювання якості захисту роботи, що враховує ступінь володіння матеріалом, аргументованість висновків, здатність захищати власну позицію та надавати ґрунтовні відповіді на запитання та ін. – за 40-бальною шкалою. Відповідні критерії наведено у табл. 4.

У сумі за написання та захист курсової роботи студент може набрати максимально 100 балів.

Таблиця 3

Критерії оцінювання курсової роботи науковим керівником

Кількість балів	Критерій оцінювання
<i>Оцінювання текстової частини роботи</i>	
<i>Актуальність теми дослідження (3 бали)</i>	
3 бали	Тема дослідження є сучасною, відповідає актуальним викликам і потребам науки, суспільства або практичної діяльності. Тема добре обґрунтована у вступі, чітко вказані її значущість і перспективність для подальших досліджень.

Кількість балів	Критерій оцінювання
	Обраний аспект дослідження висвітлює нові, мало досліджені аспекти проблеми або пропонує інноваційні підходи.
2 балів	Тема дослідження є актуальною, але менш значущою для сучасної науки або практичної діяльності Вступ містить обґрунтування актуальності, але недостатньо деталізовано її значення для досліджуваної проблеми. Вибраний аспект частково повторює вже існуючі дослідження або є недостатньо інноваційним.
0-1 бал	Тема дослідження є застарілою, малоактуальною або нерелевантною до сучасних викликів і потреб. У вступі відсутнє або недостатнє обґрунтування актуальності теми. Обраний аспект дослідження не має практичного чи теоретичного значення або повністю повторює вже наявні роботи без нових підходів.
<i>Творчий підхід і самостійність у виконанні курсової роботи (5 балів)</i>	
5 балів	Робота демонструє високий рівень самостійності автора: студент самостійно провів дослідження, опрацював матеріали, зробив висновки та сформулював пропозиції. У роботі використовуються авторські ідеї, творчий підхід до вирішення проблеми, запропоновані оригінальні або нестандартні рішення. Висновки та пропозиції є результатом власного аналізу, дослідження або синтезу інформації.
3–4 балів	Робота демонструє середній рівень самостійності: студент самостійно виконав основну частину роботи, але частково використав шаблонні рішення або стандартні підходи. Творчий підхід присутній, але він обмежується використанням уже відомих методик або аналізом даних без розробки нових ідей. Висновки та пропозиції частково повторюють висновки інших дослідників або відомі в науковій літературі рішення.
0–2 бали	Робота не демонструє самостійності у виконанні: студент переважно використав готові матеріали, повторив уже відомі висновки без критичного аналізу або творчого осмислення. Відсутній творчий підхід, робота виконана за шаблоном або з мінімальними зусиллями. Висновки та пропозиції повністю запозичені з інших джерел, без власного аналізу чи ідей.
<i>Логічність і обґрунтованість структури курсової роботи (5 балів)</i>	

Кількість балів	Критерій оцінювання
5 балів	<p>Структура роботи чітко відповідає поставленій меті й завданням дослідження.</p> <p>Робота логічно поділена на розділи, які послідовно розкривають тему.</p> <p>Усі частини роботи гармонійно пов'язані між собою, кожен розділ логічно впливає з попереднього.</p> <p>У тексті відсутні логічні суперечності чи дублювання інформації.</p>
3–4 балів	<p>Структура роботи в цілому відповідає вимогам, але є незначні недоліки у логіці побудови або послідовності викладення матеріалу.</p> <p>Зв'язок між розділами частково недоопрацьований, є деякі повтори чи нелогічні переходи між частинами.</p> <p>Робота містить незначні недоліки у розподілі інформації між розділами</p>
0–2 балів	<p>Структура роботи не відповідає поставленим завданням, матеріал подано хаотично.</p> <p>У роботі відсутня чітка послідовність викладення інформації, зв'язок між розділами слабкий або відсутній.</p> <p>Частини роботи дублюють одна одну або не відповідають темі дослідження.</p>
<i>Якість теоретичного аналізу (10 балів)</i>	
15 балів	<p>Теоретична частина базується на актуальних джерелах і висвітлює ключові аспекти досліджуваної теми.</p> <p>Проведено глибокий і всебічний аналіз літератури, зроблено порівняння точок зору різних авторів.</p> <p>Матеріал викладено чітко, послідовно, із відповідним рівнем наукового узагальнення та критичного осмислення.</p>
10–14 балів	<p>Теоретичний аналіз базується на достатній кількості джерел, але їх розгляд є поверхневим або не повністю відповідає темі дослідження.</p> <p>У тексті частково бракує критичного аналізу або глибини у викладенні матеріалу.</p> <p>Є деякі прогалини в розгляді ключових аспектів теми або недостатня кількість наукового узагальнення</p>
0–9 балів	<p>Теоретична частина написана поверхнево, без глибокого аналізу джерел або взагалі не містить достатньої кількості джерел.</p> <p>Виклад матеріалу не відповідає темі дослідження, є непослідовність і неточності.</p> <p>Відсутній критичний аналіз або спроба узагальнення наукових положень.</p>

Кількість балів	Критерій оцінювання
<i>Дотримання академічної доброчесності (5 балів)</i>	
5 балів	<p>Робота виконана відповідно до принципів академічної доброчесності.</p> <p>Текст роботи є унікальним, відсутні ознаки плагіату (результати перевірки на антиплагіат показують відповідність встановленим нормам, наприклад, понад 90% оригінальності).</p> <p>Усі джерела інформації коректно процитовані та оформлені згідно з вимогами.</p> <p>У роботі відсутні випадки перекручення фактів, фальсифікації даних або неправдивих тверджень.</p> <p>Результати дослідження та висновки є власною інтелектуальною працею студента.</p>
3–4 балів	<p>Робота здебільшого відповідає принципам академічної доброчесності, однак є дрібні недоліки, які не впливають на її загальну якість.</p> <p>Унікальність тексту перебуває в межах 75–89% за результатами перевірки на антиплагіат.</p> <p>Допущено окремі порушення в оформленні цитувань (наприклад, неповне посилання на джерело або некоректна форма оформлення).</p> <p>Виявлено невеликі випадки надмірного перефразування або використання запозичень без належних посилань, але без суттєвих ознак плагіату.</p>
0–2 бали	<p>Робота містить серйозні порушення принципів академічної доброчесності.</p> <p>Рівень унікальності роботи нижчий за 75% (виявлено значну кількість запозичень без посилань).</p> <p>У тексті наявні випадки плагіату, включаючи копіювання цілих розділів або використання чужих ідей без зазначення джерел.</p> <p>Виявлено факт фальсифікації або вигадкування даних дослідження.</p> <p>Робота може бути написана іншою особою або містити матеріали, що суперечать нормам академічної етики.</p>
<i>Науковий стиль викладу (4 балів)</i>	
4 бали	<p>Матеріал викладено чітко, грамотно та відповідно до норм наукового стилю.</p> <p>У тексті присутня термінологічна точність, відсутні граматичні, орфографічні чи стилістичні помилки.</p> <p>Використання мови та стилю відповідає академічним стандартам.</p>

Кількість балів	Критерій оцінювання
3–2 бали	<p>Матеріал здебільшого викладено грамотно, але є незначні помилки в орфографії, граматиці або стилі.</p> <p>Науковий стиль викладу дотримано частково, інколи трапляються некоректні формулювання або термінологічна неточність</p>
0–1 бал	<p>Текст роботи містить значну кількість граматичних, орфографічних і стилістичних помилок.</p> <p>Науковий стиль викладу порушено, зустрічаються розмовні висловлювання або неточності у використанні термінів.</p> <p>Матеріал викладено нечітко, з порушенням академічних норм.</p>
<i>Дотримання вимог до оформлення роботи та термінів її виконання (10 балів)</i>	
10 балів	<p>Робота повністю відповідає вимогам до структури та оформлення (титульна сторінка, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки).</p> <p>Дотримано стандартів оформлення тексту (шрифт, міжрядковий інтервал, поля, нумерація сторінок, заголовки тощо).</p> <p>Усі розділи роботи оформлені однаково і відповідають затвердженим методичним рекомендаціям.</p> <p>Робота виконана та подана в зазначений термін без жодних затримок.</p>
7–9 балів	<p>Робота в цілому відповідає основним вимогам до структури та оформлення, але є незначні недоліки (наприклад, не всі заголовки оформлено правильно або відсутній один із додатків).</p> <p>Текст має кілька дрібних порушень стандартів оформлення (наприклад, невідповідність шрифту або міжрядкового інтервалу).</p> <p>Робота подана із незначним порушенням термінів (до 3 днів).</p>
0–6 балів	<p>Робота має серйозні порушення у структурі (відсутні окремі обов'язкові розділи).</p> <p>Значні відхилення від стандартів оформлення тексту (неправильний шрифт, нумерація сторінок відсутня, хаотичне оформлення заголовків тощо).</p> <p>Робота подана із суттєвим порушенням термінів (понад 3 дні) або не подана до захисту у визначений час.</p>
<i>Кількість і якість використаних джерел і їх оформлення (5 балів)</i>	
5 балів	<p>Використано достатню кількість джерел (не менше 30), які є актуальними, науково обґрунтованими, сучасними, різноманітними (монографії, статті, навчальні посібники, електронні джерела).</p>

Кількість балів	Критерій оцінювання
	Джерела відповідають темі дослідження і повністю розкривають її. Оформлення списку використаних джерел повністю відповідає вимогам стандартів (наприклад, ДСТУ 8302:2015).
3–4 балів	Використано менше рекомендованої кількості джерел (15–20), деякі з них є застарілими або недостатньо науковими. Не всі джерела відповідають темі дослідження. Оформлення списку джерел має незначні помилки, але загалом відповідає стандарту.
0–2 бали	Використано дуже мало джерел (до 15), або більшість із них застарілі, неперевірені або не мають наукової цінності. Джерела переважно не стосуються теми дослідження або використовуються формально, без змістовного аналізу. Список джерел оформлено з грубими порушеннями або зовсім не оформлено за стандартами.
<i>Всього – 20 балів</i>	
<i>Оцінювання практичної (емпіричної) частини роботи</i>	
<i>Вибір методів дослідження (10 балів)</i>	
10 балів	Методи дослідження чітко обґрунтовані, відповідають меті та завданням роботи, демонструють науковий підхід до вирішення проблеми.
7–8 балів	Методи дослідження обрані правильно, але частково недостатньо аргументовані або є дрібні недоліки в їх обґрунтуванні.
4–6 балів	Методи дослідження обрані, але мають незначну невідповідність завданням або недостатньо обґрунтовані.
1–3 бали	Методи дослідження не відповідають поставленим завданням або обґрунтування методів майже відсутнє.
<i>Опис практичної (емпіричної) частини (10 балів)</i>	
10 балів	Практична (емпірична) частина детально описана, структура дослідження добре організована, є чіткий опис проведених дослідів, включаючи час, місце, кількість учасників та їх характеристики.
7–8 балів	Опис емпіричної частини достатній, але бракує певних деталей (наприклад, кількість учасників або їх характеристики).
4–6 балів	Практична частина описана частково або недостатньо деталізована.
1–3 бали	Опис емпіричної частини нечіткий або майже відсутній.

Кількість балів	Критерій оцінювання
<i>Аналіз та інтерпретація отриманих результатів (10 балів)</i>	
10 балів	Результати чітко проаналізовані, використані відповідні статистичні методи, є глибока інтерпретація результатів, зроблено правильні висновки
7–9 балів	Аналіз результатів проведений правильно, але є незначні недоліки в інтерпретації або недостатньо глибоке висвітлення результатів.
4–6 балів	Аналіз результатів проведений поверхово або не в повному обсязі.
1–3 бали	Аналіз результатів майже відсутній або неправильно проведений.
<i>Практична значущість результатів (до 5 балів)</i>	
5 балів	Результати дослідження мають чітку практичну значущість для логопедії або спеціальних методик, запропоновані рекомендації можуть бути використані в практичній діяльності.
3-4 бали	Практична значущість результатів відчутна, але недостатньо детально розкрита.
1-2 бали	Практична значущість результатів згадується, але мало обґрунтована або не є очевидною.
<i>Відповідність практичної частини теоретичній (до 5 балів)</i>	
5 балів	Практична частина повністю узгоджується з теоретичною частиною, відповідає меті та завданням роботи.
3-4 бали	Практична частина відповідає теоретичній, але є незначні розбіжності між теорією та практикою.
1-2 бали	Відповідність між практичною та теоретичною частинами є, але досить слабка.
<i>Всього – 40 балів</i>	

Таблиця 4

Критерії оцінювання захисту курсової роботи

Кількість балів	Критерій оцінювання
<i>Ступінь володіння матеріалом (15 балів)</i>	
15 балів	Здобувач демонструє глибоке знання матеріалу, володіє основними поняттями та концепціями теми.

Кількість балів	Критерій оцінювання
	<p>Впевнено та правильно відповідає на питання, наводить конкретні приклади та обґрунтування. Чітко розуміє мету, завдання та методи проведеного дослідження.</p>
10–14 балів	<p>Студент володіє основними аспектами теми, але допускає окремі неточності або невпевненість у відповідях. Відповіді на питання частково поверхневі або неповні, але здебільшого коректні. Є певні труднощі в поясненні окремих методів чи деталей дослідження.</p>
0–9 балів	<p>Студент недостатньо обізнаний у темі, не може пояснити основні поняття або методи дослідження. Відповіді на питання нечіткі, із суттєвими помилками або суперечностями. Матеріал знає поверхнево, без належного розуміння.</p>
<i>Аргументованість висновків і пропозицій (5 балів)</i>	
5 балів	<p>Висновки повністю відповідають меті й завданням дослідження, викладені чітко, логічно та структуровано. Пропозиції мають наукове обґрунтування та практичну цінність. Висновки підкріплені конкретними доказами, даними та теоретичним обґрунтуванням.</p>
3-4 бали	<p>Висновки в цілому коректні, проте є певні прогалини у їх обґрунтуванні або практичних рекомендаціях. Пропозиції сформульовано не повністю чітко, вони не завжди мають достатнє підтвердження. Деякі аспекти висновків є недостатньо розкритими.</p>
1-2 бали	<p>Висновки не відповідають цілям дослідження або не є достатньо аргументованими. Пропозиції відсутні або не мають зв'язку з проведеним дослідженням. Матеріал викладено поверхнево, з помилками або без наукового обґрунтування.</p>
<i>Якість презентації роботи (5 балів)</i>	
5 балів	<p>Презентація добре структурована, чітко відображає основні аспекти роботи. Використані наочні матеріали (слайди, графіки, таблиці) якісно підготовлені та відповідають темі. Візуальні матеріали сприяють кращому сприйняттю інформації, оформлені відповідно до стандартів.</p>

Кількість балів	Критерій оцінювання
3-4 бали	Презентація відображає основний зміст роботи, але є деякі недоліки у структурі чи оформленні. Наочні матеріали використовуються, але не всі вони відповідають темі або є недостатньо якісними. Оформлення слайдів містить незначні помилки або недоліки у дизайні.
1-2 бали	Презентація не підготовлена або нерелевантна Презентація погано структурована, містить значні помилки у змісті або оформленні. Наочні матеріали відсутні або недостатньо відображають зміст роботи. Візуальна частина презентації ускладнює сприйняття матеріалу.
<i>Чіткість і логічність виступу (3 бали)</i>	
3 балів	Виступ чіткий, логічний і послідовний, матеріал подано у зрозумілій і доступній формі. Використовується наукова термінологія, мова грамотна й стилістично коректна. Виступаючий вільно тримається перед аудиторією.
2 бали	Виступ здебільшого логічний і чіткий, але є незначні труднощі з формулюванням думок чи використанням термінології. Мова здебільшого грамотна, проте трапляються окремі стилістичні помилки. Виступаючий інколи виглядає невпевнено, але загалом справляється з подачею матеріалу.
0–1 бал	Виступ нелогічний, з частими порушеннями послідовності викладу. Мова містить значні граматичні та стилістичні помилки, термінологія використовується некоректно. Студент виглядає невпевнено, не може чітко висловити свої думки.
<i>Дотримання норм часу (2 бали)</i>	
2 бали	Виступ повністю відповідає встановленому регламенту. Час розподілено оптимально для висвітлення основних аспектів роботи.
1 бал	Виступ незначно перевищує або не використовує повністю відведений час. Деякі аспекти роботи розкрито поверхнево через порушення розподілу часу.
0 балів	Виступ значно виходить за межі відведеного часу або значно скорочений.

Кількість балів	Критерій оцінювання
	Основний матеріал подано уривчасто або не встигли розкрити всі аспекти роботи.
<i>Відповіді на запитання членів комісії (10 балів)</i>	
10 балів	Студент дає чіткі, обґрунтовані відповіді на всі поставлені запитання. Відповіді демонструють глибокі знання матеріалу, впевненість та здатність аналізувати.
7–9 балів	Відповіді на більшість запитань є правильними та обґрунтованими, але інколи бракує глибини або чіткості. Деякі відповіді викликають незначні труднощі, але загальне враження позитивне.
0–6 балів	Студент не може дати чіткі або правильні відповіді на більшість запитань. У відповідях є значні помилки або суперечності, демонструється слабе знання матеріалу.
<i>Всього – 40 балів</i>	

Оцінка за курсову роботу фіксується на титульному аркуші та засвідчується підписом наукового керівника.

Якщо здобувач освіти не погоджується з оцінкою за захист курсової роботи, він може не пізніше 12 години наступного робочого дня подати апеляцію на ім'я ректора.

Оцінка, отримана за результатами захисту курсової роботи, вноситься на індивідуальний план студента та до відомості обліку успішності.

Аналіз результатів виконання курсових робіт проводиться на засіданнях відповідних кафедр, а у разі необхідності – на науково-методичних або вчених радах факультетів.

Курсові роботи зберігаються на кафедрі протягом трьох років, після чого вони підлягають списанню згідно з встановленим порядком.

Система оцінювання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича «передбачає накопичення балів під час теоретичного і практичного навчання та здійснюється за 100-бальною університетською шкалою, яка переводиться у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і шкалу ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F») за відповідною шкалою переводу»¹¹

¹¹ Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. С. 43. URL: https://www.chnu.edu.ua/media/mp1hio45/polo_zhennia-pro-osvitnii-protses.pdf

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
A	90–100	Відмінно
B	80–89	Дуже добре
C	70–79	Добре
D	60–69	Задовільно
E	50–59	Достатньо
FX	35–49	(незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1–34	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Оцінка А «відмінно» (90-100 балів): курсова робота виконана самостійно, на високому науково-теоретичному рівні, відбиває глибокі теоретичні знання і практичні навички здобувача, його здатність до професійної діяльності; здобувач оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні та систематизації даних, їх обробки, творчого осмислення, систематично викладу, формулювання висновків, продемонстрував критичне ставлення до джерел і літератури, розкрив наукову новизну, сформулював власні пропозиції та практичні рекомендації; здобувач грамотно, з дотриманням вимог, оформив курсову роботу, продемонстрував глибокі знання теми дослідження, твердо та впевнено відповів на запитання членів комісії; опублікував до захисту одну (чи більше) наукову публікацію.

Оцінка В/С «добре» (70-89 балів): робота виконана самостійно, на високому науково-теоретичному рівні, відбиває глибокі теоретичні знання і практичні навички здобувача, його здатність до науково-професійної діяльності; здобувач володіє методами науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, творчого осмислення, систематично викладу, формулювання висновків, допускає незначні порушення логічності й систематичності викладу; робота має теоретичне та/чи практичне значення, однак здобувач не може в достатній мірі проаналізувати літературу та джерела з досліджуваної теми, але формулює власні пропозиції і практичні рекомендації; здобувач в цілому правильно курсову роботу, але допустив при цьому помилки чи неточності; написав роботу грамотно, українською літературною мовою, допускаючи при цьому поодинокі орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки; на захисті

продемонстрував глибокі знання теми дослідження, відповів на запитання членів комісії.

Оцінка D/E «задовільно» (50-69 балів): студент оволодів навичками науково-дослідної роботи у збиранні та систематизації даних, їх обробці, осмисленні, систематичному викладі, формулюванні висновків, але у роботі порушена логічність і систематичність викладу, поверхнєве опрацювання документів і матеріалів; робота має компілятивний характер, відсутні елементи наукової новизни, нечітко сформульовані або відсутні власні пропозиції і практичні рекомендації; допустив ряд помилок при оформленні роботи та її науково-довідкового апарату з відхиленням від вимог держстандарту; написав роботу українською літературною мовою, але допустив у ній велику кількість русизмів, орфографічних, пунктуаційних та стилістичних огріхів; на захисті продемонстрував поверхнєві знання теми дослідження, не зумів відповісти на окремі запитання членів комісії;

Оцінка Fx/F «незадовільно» (до 1–49 балів) ставиться в тому випадку, коли здобувач, допущений до захисту курсової роботи, проте абсолютно не орієнтується в її змісті, не може відповісти на жодне запитання членів комісії, допущені такі грубі помилки: зміст роботи не відповідає плану курсової роботи або не розкриває тему дослідження; сформульовані розділи (підрозділи) не відображають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта дослідження; мета дослідження не узгоджена з проблемою, сформульована абстрактно і не відображає специфіки об'єкта і предмета дослідження; автор не проявив самостійності, робота є компіляцією містить високий відсоток плагіату; відсутній глибокий і всебічний аналіз сучасних документів, нової спеціальної літератури з теми дослідження; аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми дослідження має форму анотованого списку і не розкриває рівень досліджуваної проблеми; кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням; у роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал; бібліографічний опис джерел у списку використаних джерел наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту; як ілюстраційний матеріал використано таблиці, діаграми, схеми, запозичені не з першоджерел, а з підручника, навчального посібника, монографії або наукової статті; обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам до курсових робіт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Про вищу освіту: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37-38.
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : станом на 1 січ. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 - Text>
3. Закон України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014 р., зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2007-07-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с.
5. ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). Київ : МІНЕКОНОМПРОЗВИТКУ УКРАЇНИ. 2014. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=60550
6. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 01.07.2016. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. С.8–20. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B1Ugk1fhA47Ha1NfZklYZ3QzeEU/view?resourcekey=0-x51fNY74izbW1aYVTCrWdw>
7. ДСТУ 3008-2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. Київ: ДП УкрНДНЦ, 2016. 31 с. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/derzhstandart_3008_2015.pdf
8. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України 23.10.2018 № 1/9-650. URL: https://www.google.com/url?q=https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18%23Text&sa=D&source=docs&ust=1724664379638597&usg=AOvVaw2CAkLSofATrBPAp1of_WAQ
9. Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. *Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*. URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/mp1hio45/polozhennia-pro-osvitnii-protses.pdf>
10. Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. *Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*. URL: https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf
11. Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. *Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*. URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/fdud03f4/pravyly-akade-michnoi-dobrochesnosti.pdf>
12. Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності. Підкомісія 303 «Академічна доброчесність» Науково-методичної комісії з

організаційно-методичного забезпечення вищої освіти. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. 24 с. URL: https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Recomm_s-of-2016.pdf

13. Академічна доброчесність: проблеми реалізації та відповідальність. *Wiki LegalAid: довідково-інформаційна платформа правових консультацій*. URL: <http://surl.li/bzmxv>

14. Академічна доброчесність. *Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*. URL: http://chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/akadem_dobr

15. Академічна доброчесність. *Сайт кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти*. URL: <https://preschool.chnu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>

16. Антошина І. В. Методологія як фундаментальна основа наукового дослідження. *Академічні візії*. № 27. 2024. С. 1-7. 5.

17. Виконання, оформлення та захист курсових робіт : методичні рекомендації для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Укл. Т.А. Колтунович. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 60 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4645>

18. Галян О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч.- метод. видання. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 26 с.

19. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В. Г. Гурянова, Л. Т. Ониксимова, Н. В. Поберій; за заг. ред. Т.О. Маринич. Суми: Сумський державний університет, 2018. 24 с.

20. Дослідницька робота здобувачів вищої освіти: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» / Укл. І. М. Дичківська, О.А. Козлюк, Г. М. Косарева, О. І. Косарева, Т. О. Павлюк, Н. М. Руденко, О.І. Степанова, Н. Ф. Федорова, О. В. Войтович, О. І. Юрчук; За заг. ред. І. М. Дичківської, О. А. Козлюк. Рівне: РДГУ, 2019. 112 с.

21. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень : навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с

22. Колтунович Т.А. *Основи наукових досліджень* : електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1178>

23. Наказ Міністерства освіти і науки України від 05 січня 2021 р. № 28 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти». URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/016-Spets.osvita-bakalavr.28.07.pdf>

24. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с. С. 472. URL: <http://surl.li/fpphzw>

25. Шліхта Н., Шліхта І. Методичні рекомендації та програма курсу «Основи академічного письма». URL: <http://www.saiup.org.ua/resursy/osnovy-akademichno-go-pysmametodychni-rekomendatsiyi-ta-programa-kursu/>

**ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ
З ЛОГОПЕДІЇ ТА СПЕЦІАЛЬНИХ МЕТОДИК**

1. Використання монтессорівських сенсорних вправ для розвитку і корекції мовлення у дітей дошкільного віку.
2. Використання психотерапевтичних засобів у корекційній роботі з дітьми старшого дошкільного віку із заїканням.
3. Дозвіллева діяльність у роботі з дітьми з вадами мовлення.
4. Елементи арт-терапії як засіб корекції зв'язного мовлення дошкільнят із загальним недорозвитком мовлення.
5. Інноваційні технології корекції заїкання в дітей дошкільного віку.
6. Комплексне подолання невротичної форми заїкання у дітей дошкільного віку.
7. Корекція мовленнєвих порушень у дітей молодшого шкільного віку засобами арт терапії.
8. Особливості використання казкотерапії у процесі психолого-педагогічної роботи з дітьми дошкільного віку із заїканням.
9. Особливості емоційно-почуттєвого благополуччя дитини із заїкання в умовах родинного виховання.
10. Особливості прояву страхів у дітей старшого дошкільного віку із тяжкими порушеннями мовлення.
11. Особливості розвитку діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку із тяжкими порушеннями мовлення.
12. Особливості розвитку емпатії у дітей із ЗНМ ІІІ рівня.
13. Особливості розвитку мовлення гіперактивних дітей з мовленнєвими порушеннями в умовах інклюзивної групи.
14. Особливості розвитку уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.
15. Особливості сімейного виховання дітей з порушенням мовленнєвого розвитку.
16. Особливості тривожності та страхів у дітей старшого дошкільного віку з дислалією.
17. Попередження порушень мовлення у дітей дошкільного віку.
18. Психологічна готовність батьків до участі у психолого-педагогічному супроводі дітей з мовленнєвими вадами.
19. Психологічні механізми та корекція мовлення дітей при заїканні.
20. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями мовлення в умовах інклюзивно-ресурсного центру/ закладу освіти.
21. Розвиток пізнавальних інтересів учнів 1 класу з тяжкими порушеннями мовлення на уроках математики.

22. Розвиток пізнавальних процесів у дітей із ЗНМ засобами арт-терапії.
23. Самооцінка і її розвиток у дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.
24. Формування експресивного мовлення у дітей дошкільного віку з розладами аутичного спектру.
25. Формування експресивного мовлення у дітей з РАС дошкільного віку засобами логоритміки.
26. Формування емпатії у дітей дошкільного віку із ЗНМ III рівня засобами психотренінгу.
27. Формування комунікативного компоненту мовленнєвої діяльності дітей п'ятого року життя із загальним недорозвиненням мовлення засобом комунікативно-розвивального середовища.
28. Формування мотивації до навчання на логопедичних заняттях у дошкільнят з порушенням мовлення.
29. Формування світогляду дитини з порушеннями мовлення в умовах інклюзивної групи.
30. Формування усного мовлення у дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення.
31. Особливості розвитку пам'яті дошкільників з тяжкими порушеннями мовлення.
32. Діагностика і корекція проявів агресії у молодших школярів з порушеннями мовлення.
33. Формування адаптивних здібностей молодих школярів з мовленнєвими порушеннями.
34. Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.
35. Корекція вад звуковимови та звукосприймання у дітей-логопатів.
36. Розвиток мовленнєвої компетентності дошкільників із ЗНМ III рівня.
37. Особливості використання казкотерапії у процесі психолого-педагогічної роботи з дітьми дошкільного віку із заїканням.
38. Шляхи формування граматичної сторони мовлення у дітей із тяжкими порушеннями мовлення.
39. Розвиток логічного мислення в дітей з дизартрією.
40. Формування усного мовлення у дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення.
41. Організація логопедичної роботи в закладах дошкільної освіти.
42. Ігри в логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку
43. Порівняльна характеристика системи освіти дітей з порушеннями мовлення в Україні та країнах ЄС (країна за вибором студента).
44. Характеристика сучасної системи освіти дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.
45. Використання гри у корекційній роботі з дітьми з порушеннями мовлення.
46. Особливості організації інклюзивної форми освіти дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

47. Методика розвитку зв'язного мовлення у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.
48. Особливості розвитку мовлення у дітей з сенсорною формою алалії
49. Корекція порушень мовленнєвого розвитку дітей раннього віку засобами казкотерапії.
50. Використання прийомів здоров'язберігаючих технологій в корекційній роботі вчителя-логопеда
51. Розвиток дрібної моторики рук у дітей з мовленнєвими порушеннями засобами конструктивних ігор.
52. Підготовка дітей молодшого шкільного віку з ЗНМ до опанування грамоти.
53. Українські народні казки як засіб формування словника у дітей із ЗНМ.
54. Використання методики "Нумікон" для формування математичних навичок у дітей початкової школи з ЗНМ.
55. Особливості навчання дітей старшого дошкільного віку з розладами аутистичного спектру засобами ігрової діяльності.
56. Діагностика та корекція дизорфографії у молодших школярів.
57. Корекція заїкання у дітей з використанням технічних засобів в умовах актуального мовного спілкування.
58. Формування зв'язних висловлювань у дошкільників з загальним недорозвитком мовлення.
59. Формування лексико-семантичних уявлень про слово в учнів молодших класів з загальним недорозвитком мовлення.
60. Розвиток інтонації у дітей старшого дошкільного віку з експресивною алалією.
61. Оволодіння навичками письма учнями з прогредієнтною динамікою дисграфії.
62. Оптимізація формування передумов письма у дітей старшого дошкільного віку з загальним недорозвитком мовлення.
63. Корекція психофізичних проявів в структурі заїкання у дітей засобами танцювально-рухових технік.
64. Корекційно-освітня технологія у роботі з дітьми які мають порушення мовлення
65. Логопедичне наставництво під час роботи з молодими фахівцями
66. Робота вчителя-логопеда в команді фахівців інклюзивно-ресурсного центру
67. Інформаційно-комп'ютерне забезпечення логопедичного супроводу
68. Умови суб'єкт-суб'єктної комунікації учасників логопедичної взаємодії
69. Способи забезпечення особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції
70. Інноваційна професійній діяльності вчителя логопеда.
71. Методика використання логопедичної ляльки в логопедичній практиці
72. Методичний інструментарій медіаресурсів вчителя-логопеда
73. Методика використання арт-терапія в логопедичній практиці

74. Методика використання нейроігор у роботі з дітьми з порушеннями мовлення
75. Моделювання корекційно-розвивального освітнього середовища
76. Системне та прикладне програмне забезпечення логопедичної діяльності
77. Інноваційні педагогічні технології в мовленнєвому розвитку дітей передшкільного віку. Добір та презентація інноваційних педагогічних технологій.
78. Розвиток мовлення і корекція звукопорушень у старших дошкільників на музичних заняттях із використання логоритміки.
79. Корекційно-розвивальна робота та підготовка до школи дитини з порушеннями мовлення.
80. Наступність та перспективність роботи з сім'єю як засіб розвитку мовлення у дітей дошкільного віку з ФФН.
81. Формування правильного мовлення у дітей дошкільного віку із заїканням.
82. Етапи формування граматичної будови мови в дітей дошкільного віку.
83. Формування словника прикметників у дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення III рівня.
84. Використання методів ейдетики у роботі з дошкільниками з порушеннями мовлення.
85. Формування діалого-монологічної компетенції дітей-логопатів засобами театралізованої діяльності.
86. Гра-драматизація як засіб мовленнєвого та художньо-естетичного розвитку дошкільників із порушенням мовлення.
87. Розвиток дрібної моторики у дітей-логопатів як засіб мовленнєвого та інтелектуального розвитку.
88. Порушення мовлення у дітей з аутизмом та шляхи корекції.
89. Діагностика та корекція фонетико-фонематичного мовлення дітей дошкільного віку.
90. Інтерактивні методи роботи з дітьми, які мають порушення звуковимови.
91. Особливості логопедичної роботи з дітьми з затримкою мовленнєвого розвитку.
92. Використання ігрових методів у корекційній роботі з дітьми-логопатами.
93. Розвиток лексико-граматичної будови мовлення у дітей молодшого шкільного віку з мовленнєвими порушеннями.
94. Логопедична робота з дітьми, які мають дисграфію та дислексію.
95. Роль сім'ї у подоланні мовленнєвих порушень у дітей.
96. Технології подолання заїкання у підлітків.
97. Сучасні методи роботи логопеда з дітьми з порушеннями слуху.
98. Використання комп'ютерних технологій у логопедичній роботі.
99. Особливості формування зв'язного мовлення у дітей з ДЦП.
100. Розвиток комунікативних навичок у дітей із затримкою мовленнєвого розвитку.
101. Порушення мовлення у дорослих після інсульту та методи їх подолання.
102. Педагогічні умови корекції мовленнєвих порушень у дітей із загальним недорозвиненням мовлення

103. Формування комунікативної компетентності у дітей з розладами аутистичного спектру засобами секвенційних програм..
104. Виховання толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивній групі.
105. Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.
106. Підготовка майбутніх логопедів до взаємодії з батьками дітей з тяжкими порушеннями мовлення.
107. Корекційна робота з дітьми із розладами аутистичного спектра засобами поведінкового аналізу.
108. Формування емпатії у дітей дошкільного віку із ЗНМ III рівня засобами психотренінгу.
109. Формування експресивного мовлення у дітей з РАС дошкільного віку засобами логоритміки.
110. Інноваційні технології корекції заїкання в дітей дошкільного віку.
111. Формування монологічного мовлення у дітей з тяжкими порушеннями мовлення (на основі переказу.)
112. Розвиток граматичної сторони мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення засобом ігрової діяльності.
113. Корекція загального недорозвинення мовлення II рівня у дітей молодшого дошкільного віку засобом ознайомлення з довкіллям.
114. Розвиток лексико-граматичної сторони мовлення у дітей старшого дошкільного віку засобом гри-драматизації.
115. Розвиток артикуляційної моторики у дітей дошкільного віку засобом дидактичної гри.
116. Корекція голосових порушень в дітей дошкільного віку засобом логоритміки.
117. Формування граматичної сторони мовлення у дітей з моторною алалією засобом ігрової діяльності.
118. Психолого-педагогічні умови розумового виховання дітей із сенсорною алалією.
119. Психолого-педагогічні умови фізичного виховання дітей дошкільного віку з моторною алалією.
120. Формування схеми тіла у дітей дошкільного віку з алаліями і дизартріями засобом занять з фізичної культури.
121. Формування умінь орієнтування у просторі і часі у дітей молодшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення на уроках математики
122. Формування монологічного мовлення у дітей з тяжкими порушеннями мовлення (на основі переказу)
123. Інноваційні технології корекції заїкання у дітей дошкільного віку
124. Корекційна робота з дітьми із розладами аутистичного спектра засобами поведінкового аналізу
125. Формування педагогічної компетентності батьків молодших школярів з інтелектуальними порушеннями

126. Особливості формування навичок письма у дітей з дизартрією та їх корекція
127. Формування експресивного мовлення у дітей дошкільного віку з розладами аутичного спектру
128. Використання прийомів здоров'язберігаючих технологій в корекційній роботі вчителя-логопеда
129. Формування експресивного мовлення у дітей з РАС дошкільного віку засобами логоритміки
130. Особливості розвитку діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку із тяжкими порушеннями мовлення
131. Формування мовленнєво-рухових навичок у дітей із дизартрією засобами логопедичного масажу
132. Шляхи формування граматичної сторони мовлення у дітей із тяжкими порушеннями мовлення
133. Казка як засіб формування навичок переказу у дітей дошкільного віку із ЗНМ III рівня
134. Формування світогляду дитини з порушеннями мовлення в умовах інклюзивної групи
135. Сучасні програмові розробки, що використовуються на різних етапах логопедичного впливу.
136. Нетрадиційні технології у логопедичній роботі з дітьми.
137. Особливості логопедичної роботи з дітьми з порушеннями зору.
138. Види сучасних інноваційних технологій в логопедичній роботі.
139. Розвиток логопедичних послуг у Чернівцях.
140. Особливості надання логопедичних послуг за кордоном (країна на вибір).
141. Використання дидактичних ігор у роботі з розвитку мовленнєвої активності дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення.
142. Формування техніки читання у дітей із затримкою мовленнєвого розвитку.
143. Формування дієслівної лексики дітей із загальним недорозвиненням мовлення.
144. Мнемотехнічні прийоми як засіб корекції звуковимови у дітей старшого дошкільного віку.
145. Використання логопедичних технологій у роботі з дітьми з порушеннями мовлення в умовах інклюзивного навчання.
146. Методи корекції голосу у дітей з дисфонією та афонією.
147. Логопедична робота з дітьми з порушеннями зору: ефективні стратегії корекції.
148. Інтеграція логопедичних методик в загальний навчальний процес: досвід і перспективи.
149. Особливості корекції звуковимови у дітей з дизартрією засобами ігрової терапії.
150. Розвиток фонематичного слуху у дітей із загальним недорозвиненням мовлення (ЗНМ) засобами логопедичних вправ.
151. Методика формування граматично правильної мови у дітей старшого дошкільного віку з ЗНМ.

152. Інноваційні технології в роботі логопеда: використання цифрових ресурсів у корекційній роботі.
153. Методи формування зв'язного мовлення у дітей з алалією.
154. Особливості роботи логопеда з дітьми з аутизмом: корекція комунікативної поведінки.
155. Розвиток лексико-граматичної структури мовлення у молодших школярів із загальним недорозвитком мовлення.
156. Корекція порушень письма у дітей з дисграфією: методичні рекомендації.
157. Формування мовленнєвого дихання у дітей із ринолалією.
158. Особливості логопедичної роботи з дітьми із сенсорними порушеннями: слух і зір.
159. Ігрові методи як засіб розвитку мовлення у дітей дошкільного віку з затримкою психічного розвитку.
160. Роль батьків у процесі корекції мовленнєвих порушень у дітей дошкільного віку.
161. Використання мнемотехніки у роботі логопеда для розвитку зв'язного мовлення.
162. Особливості формування словника у дітей із затримкою мовного розвитку.
163. Розробка та апробація дидактичних ігор для формування граматичних навичок у дітей із ЗНМ.
164. Методи ранньої діагностики та корекції фонетико-фонематичних порушень у дітей дошкільного віку.
165. Педагогічні умови використання логопедичних ігор для подолання дислалії у дітей дошкільного віку.
166. Психолого-педагогічні особливості логопедичної роботи з дітьми із заїканням: інтеграція фізичних і дихальних вправ.
167. Інтерактивні технології у логопедичній практиці: використання мультимедійних засобів для розвитку мовлення.
168. Психолого-педагогічні умови розвитку дітей з мовленнєвими порушеннями у двомовному середовищі.
169. Психолого-педагогічні умови підтримки дітей з мовленнєвими порушеннями у інклюзивному середовищі.
170. Методика формування граматичної сторони мовлення у дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями.
171. Особливості розвитку емпатії у дітей із загальним недорозвиненням мовлення (ЗНМ) III рівня.
172. Підготовка дітей із загальним недорозвиненням мовлення до навчання у школі - мовленнєві аспекти.
173. Особливості розвитку логічного мислення у дітей з дизартрією.
174. Роль батьків у підтримці мовленнєвого розвитку дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

Перелік тем курсових робіт зі спеціальної педагогіки та логопедії розміщено на сайті кафедри (URL: <http://surl.li/mxegbp>).

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША КУРСОВОЇ РОБОТИ

↑ 2 см

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

Використання інноваційних технологій
у логопедичній роботі з дітьми

Курсова робота
з логопедії та спеціальних методик

Виконала:
 студентка 4 курсу, 402 групи
 спеціальності 016 «Спеціальна освіта»
Артимович Оксани Василівни

Керівник:
 доцент, кандидат педагогічних наук
Комісарик Марія Іванівна

Національна шкала _____

Кількість балів: ___ Оцінка: ECTS _____

_____ **Комісарик М.І.**

Чернівці – 2024

↓ 2 см

Гарнітура TNR
 Міжрядковий інтервал – 1
 Абзацний відступ – відсутній
 Кегль – 14, крім назви роботи.
 Назва роботи – кегль 22

1–1,5 см

2,5–3 см

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ СТРУКТУРНИХ ЧАСТИН КУРСОВОЇ РОБОТИ

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ	8
1.1. Назва підрозділу	8
1.2. Назва підрозділу	12
1.3. Назва підрозділу	
РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ	
2.1. Назва підрозділу	
2.2. Назва підрозділу	
2.3. Назва підрозділу	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВНД	вища нервова діяльність
Діти з ООП	діти з особливими освітніми потребами
ЗВО	заклад вищої освіти
ЗДО	заклад дошкільної освіти
ЦНС	центральна нервова система

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ДЖЕРЕЛ

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один, два, три автори	<p>Ковшар О. В. Формування комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями засобом дидактичних ігор : навчально-методичний. Кривий Ріг :КДПУ, 2022. 62 с.</p> <p>Тарасун В. В. Основи теорії і практики логодидактики: підручник для вищих навчальних закладів. Київ: «Каравела», 2017. 326 с.</p> <p>Конопляста С. Ю., Сак Т. В. Логопсихологія : навч. посіб. / за ред. М. К. Шеремет. Київ : Знання, 2010. 293 с</p> <p>Oxenden C., Latham-Koenig Ch., Brennan B. New English File. <i>Intermediate Teacher's Book</i>. New York : Oxford University, 2018. 216 p.</p>
Чотири та більше авторів	Дитина з труднощами в навчанні в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. В. Базима та ін. ; ред.: І. В. Мартиненко, М. К. Шеремет. Київ : ДІА, 2009. 148 с.
Електронна книга	Тарасун В. В. Основи теорії і практики логодидактики: підручник для вищих навчальних закладів. Київ: Каравела, 2017. 316 с. URL: http://surl.li/ygrvfa (дата звернення: 15.06.2024).
Автор(и) та редактор(и) / упорядники / перекладачі / без автора	
За редакцією	<p>Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с.</p> <p>Корекційна педагогіка : навчальний посібник / уклад.: М. Олійник та ін. Чернівці : [б.в.], 2021. 196 с.</p> <p>Українська спеціальна педагогіка в персоналіях: навч. посіб. / за заг. Ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2021. 428 с.</p>
Складові частини джерел	
Частина книги	Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за ред. Т. О. Корнійчука.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<p>Київ, 2017. С. 195–197.</p> <p>Козинець О. В., Синьов В. М. Краєвський Рудольф Генріхович. <i>Українська спеціальна педагогіка в персоналіях</i> : навч. посібник. /за заг. ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2021. С. 198–207.</p>
Стаття одного, двох або трьох авторів з періодичного видання/журналу	<p>Кузенко О., Олійник М., Перепелюк І. Упровадження здоров'язбережувальних технологій як чинник ефективного функціонування інклюзивного освітнього простору. <i>Освітні обрії</i>. 2022. № 1(54). С. 81–84. DOI: https://doi.org/10.15330/obrii.54.1.81-84 (дата звернення: 12.07.2024).</p> <p>Швець М. Інклюзивна освіта – навчання без бар'єрів. <i>Управління освітою</i>. 2016. № 1. С. 21–25.</p> <p>Черніченко Л. А. Модель підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти. <i>Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету</i>. Умань, 2020. Вип. 1 (5). С. 186–174.</p>
Стаття з газети	<p>Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 01 листоп. С. 5.</p> <p>Андрущенко В. Академічна недоброочесність як виклик інтелектуальній спроможності нації. <i>Голос України</i>. 2018. 20 лип. С. 10.</p>
Матеріали конференцій	<p>Колтунович Т. Психолого-педагогічні умови навчання дітей з розладами дефіциту уваги та гіперактивністю. <i>Професійна підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (вітчизняний та зарубіжний досвід)</i> : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернівці, 29 квітня 2024 р.). Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. С. 55-60. URL: http://surl.li/dattxv (дата звернення: 16.07.2024).</p> <p>Козинець О. В. Коротко про заїкання батькам, вчителям та дітям. <i>Психологія та педагогіка: актуальні питання</i> : збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 10-11 квітня 2020 р.). Харків : Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2020. С. 172-176.</p>
Автореферати та дисертації	

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Автореферати	Микитейчук Х. І. Підготовка дитини до школи в системі дошкільної освіти Республіки Польща : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Львів, 2020. 20 с.
Дисертації	<p>Черніченко Л. А. Підготовка майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти : дис. ... д-ра філософії в галузі освітні/педагогічні науки : 011. Умань, 2020. 330 с. URL: http://surl.li/mlrmfw (дата звернення: 09.08.2024).</p> <p>Guikema J. W. Scanning Hall Probe Microscopy of Magnetic Vortices in Very Underdoped Yttrium-Barium-Copper-Oxide : dissertation for the degree of Doctor of Philosophy. Stanford University, 2004. 178 p. URL: https://web.stanford.edu/group/moler/theses/JWGThesis.pdf (Last accessed: 14.05.2024)</p>
Звіти НДР	Звіт за результатами дослідження умов для ефективного використання державного фінансування в науковій діяльності НАПНУ / Тетяна Жерьобкіна, Ірина Когут, Марія Куделя, Ігор Самохін ; керівник проекту Єгор Стадний. Київ : Аналітичний центр CEDOS, 2018. 47 с.
Багатотомні видання	
Багатотомні видання	<p>Енциклопедія сучасної України / Нац. акад. наук України. Київ, 2011. Т. 11. С. 111–117.</p> <p>Мащенко І. Г. Енциклопедія електронних мас-медіа. У 2 т. Т. 1. Всесвітній відео-аудіо-літопис: дати, події, факти, цифри, деталі, коментарі, персоналії. Запоріжжя : Дике поле, 2006. 384 с.</p>
Законодавчі, нормативні та патентні документи	
Законодавчі документи	<p>Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : станом на 01.01.2020 / ВР України. <i>ЛІГА: ЗАКОН</i>. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960254K.html (дата звернення: 01.03.2024)</p>
Стандарти	ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2015. 16 с.
Патенти	Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : пат. 76509 Україна. № 2004042416 ;

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Електронні видання	
Вебсайти	Міністерство освіти і науки України : вебсайт. URL: https://mon.gov.ua (дата звернення: 06.04.2024).
Сторінка сайту	Белоусов П. Кібербезпека, соцмережі, відносини з ЄС: що готує 2020-й. <i>Інтерньюз-Україна</i> . URL: https://internews.ua/oportunuty/2020-forecast (дата звернення: 12.04.2022).
Блог	Нові українські журнали в Scopus 2019. <i>Пан Бібліотекар</i> : блог про бібліотечну справу та інформаційні технології. URL: https://www.бібліотекар.укр/2020/01/scopus-2019.html (дата звернення: 03.05.2024).
Онлайн-курс	Візуалізація даних : онлайн-курс. <i>Prometheus</i> . URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/DV101/2016_T3/about (дата звернення: 02.05. 2024).
Презентація	Бібліографічні посилання : загальні положення та правила складання (ДСТУ 8302:2015) : презентація. <i>SlideShare</i> . URL: https://www.slideshare.net/naukmalibrary/83022015 (дата звернення: 06.04.2024).
Матеріал із соцмереж та <i>YouTube</i>	Базима Н. Проста логопедія: класифікації мовленнєвих порушень в Україні: лекція із циклу вебінарів «Проста Логопедія». <i>YouTube</i> . URL: https://www.youtube.com/watch?v=TsrUZSpzY0I (дата звернення: 06.08.2024)
Фотозображення	Pexels : вебсайт. URL: https://www.pexels.com/uk-ua/ (дата звернення: 05.05.2024).

Ресурси, що допомагають автоматично оформити літературу згідно ДСТУ 8302:2015, – сервіс «[Grafati](#)», «[Vak.in.ua](#)» та ін.

ПОКАЗНИКИ ОРИГІНАЛЬНОСТІ ТЕКСТІВ

Таблиця Д.1

Рівень оригінальності твору

	Рівень оригінальності твору (у відсотках)			
	високий	задовільний	низький	неприйнятний
Показники рекомендованої схожості (порогове значення). Overall Similarity	Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням	Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів. Необхідність повторної перевірки визначається кафедрою	Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору	Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається
до 30%	понад 70%	від 60 до 70%	від 50 до 60%	менше 50%

Навчально-методичне видання

Тетяна Анатоліївна КОЛТУНОВИЧ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до написання курсової роботи
з логопедії та спеціальних методик
здобувачами першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта**

Відповідальна за випуск *Олійник М.І.*

Технічні редактори *Колтунович Т.А.*

Підписано до друку 22.01.2025. Формат 60x84/16.
Умов.-друк. арк. 3,7. Обл.-вид. арк. 4,0. Зам. Н-005.
Видавництво Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича. 58012, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.
e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 891 від 08.04.2002.